

Маладзечна, Вілейка, Сморгонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

РЭГІЯНАЛЬНАЯ газета

25 чэрвеня 2004 года

№ 26 (477)

Выходзіць па пятніцах. Выдаецца з красавіка 1995 года

Навіны рэгіёну

Бананы ў садзе

СМАРГОНЬ. У зімовым садзе Сморгонскай школы-інтэрната зацвілі, а пасля і далі першыя плоды бананы, дрэўцы якіх школа закупае ў Мінскім батанічным садзе 6 гадоў таму. Дзеці сабралі і 5 літраў плоду кававага дрэва, якое вырошчваюць ў гэтым жа садзе.

Марына СЛІЖ.

Каровы гінучы

АСТРАВЕЦ. У сельскагаспадарчым кааператыве "Рымдзюны" загінула 13 кароў. Паводамленне ў пракуратуру прыйшло раніцай 24 чэрвеня. Следчыя вядуць праверку. Мяркуюць, што жывёлу атруцілі.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Школа-юбілярка

ВІЛЕЙКА. Куранецкай сярэдняй школе – 140. Дзень нараджэння юбілярка адзначаць у суботу. Акрамя ўрачыстай часткі, якая раскажа пра ўчарашні і сённяшні дзень навукальнай установы, гасцей чакае вялікі канцэрт, у якім прыме ўдзел і духавы аркестр Вілейскай школы мастацтваў.

Марына СЛІЖ.

Новая вітрына

МЯДЗЕЛ. Новую вітрыну, прысвечаную 43 арміі І Прыбалтыйскага фронту, якая вызваляла Мядзельскі раён, аформілі супрацоўнікі музея Народнай славы. Пісьмы, фотаздымкі, іншыя дакументы, сабраны школьнікамі з клуба "Пошук" пры сярэдняй школе №1 пад кіраўніцтвам настаўніцы Валанціны Сушкевіч.

Марына СЛІЖ.

Гарым штотыдзень

МАЛАДЗЕЧНА. Два пажары за два тыдні адбыліся на Маладзечаншчыне. Па прычыне кароткага замыкання электраправодкі халадзільніка згарэла дача і пашкоджана лазня ў вёсцы Ласі, знішчана надворная пабудова па вуліцы Заводскай у горадзе.

Марына СЛІЖ.

Залівае...

АШМЯНЫ. З 10 па 20 чэрвеня ў горадзе і раёне не было ніводнага дня без дажджу. А 17 ішоў нават град. Як паведамілі на метэастанцыі, за другую декаду месяца выпала 43 міліметры ападкаў, што на 70 працэнтаў больш за норму.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Вучацца медыкі

ВАЛОЖЫН. Двухтыднёвыя курсы павышэння кваліфікацыі пры Беларускай медыцынскай акадэміі паслядипломнай адукацыі прайшлі за першае паўгоддзе гэтага года 12 дактароў раёна.

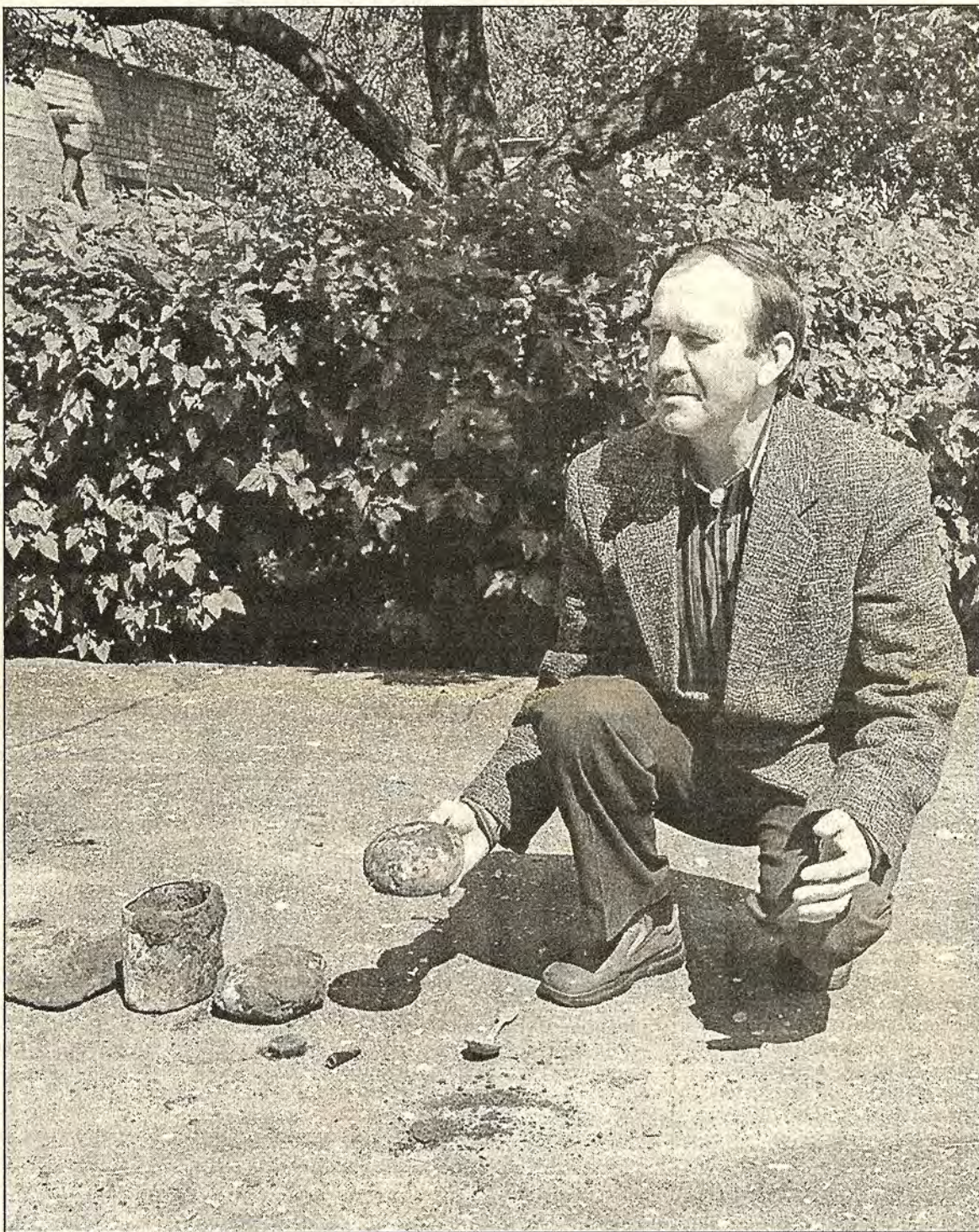
Наталля ШТЭЙНЕР.

Знаходкі з былых баёў

МАЛАДЗЕЧНА. Працуючы на агародзе каля ўласнага дома, што на праездзе Куйбышава, 1, трыццацігадовы жыхар горада Генадзь Немкаловіч знайшоў у зямлі астанкі чалавечых касцей. Гаспадар неадкладна выклікаў міліцыю. Следчыя хутка высветлілі, што астанкі не маюць дачынення да крыміналу, і запрасілі прадстаўнікоў ваенкамата. Знаходку кваліфікавалі як "хаатычнае воінскае захаванне часоў Вялікай Айчыннай вайны".

"У гэтым доме наша сям'я жыве нядоўга, усяго год, – кажа Генадзь. – 10 чэрвеня на агародзе вырашыў пабудаваць летні душ. Пачаў капаць яму. Пракапаў у глыбіню крыху больш за метр. Знайшоў спачатку косць, потым чэрап. Калі зразумеў, што яны чалавечыя, выклікаў участковага".

Прыехалі супрацоўнікі міліцыі і пракуратуры. Па знойдзеным салдацкім кацялку вызначылі, што захаванне не сённяшніх дзён і крыміналу тут няма. Раскопкі прадоўжылі, пакуль не наткнуліся на асобныя часткі зброі. Тады работу спынілі. Па словах галоўнага спецыяліста па сацыяльнай абароне маладзечанскага ваенкамата Мікалая Садоўскага, пры адшукванні зброі па закону неабходна выклікаць спецыяльны батальён. Была створаная камісія пры выканкаме, якую ўзначаліла намеснік старшыні Наталля Шмакава. Камісія вырашыла дазволіць пошукаваму фарміраванню 52 асобнага спецыялізаванага батальёна – дарэчы, ён такі адзіны ў краіне – з 18 чэрвеня пачаць на месцы пахавання пошукавыя работы. Тры салдаты на чале са старэйшым лейтэнантам Сяргеем Чэбышавым з 18 па 20 чэрвеня знайшлі ў агародзе маладзечанца астанкі трох савецкіх воінаў, тры пластмасавыя салдацкія медальёны, дзве пляшкі, кацялок, кампас, алюмініевую лыжку, паходную рыдлёўку, муштук, часткі радыёстанцыі. Таксама тры штык-нажы, фрагменты стралковай зброі – мяркуюць, што гэта была вінтоўка альбо карабін, – і больш за 80 патронаў. Ааналіз гэтых рэчаў дазва-

Супрацоўнік ваенкамата Мікалай Садоўскі паказвае знойдзеныя падчас раскопак асабістыя рэчы загінуўшых салдат.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

ляе сцвярджаць, што гэта былі менавіта савецкія салдаты.

Зброя цяпер знаходзіцца ў міліцыі. Супрацоўнікі праваахоўных органаў правяраць яе стан, і, хутчэй за ўсё, праз месяц яна будзе знішчана. Астанкі рэчы – у ваенкамаце. Іх прапануюць краязнаўчаму музею. Пластмасавыя салдацкія медальёны, у якіх павінны знаходзіцца звесткі пра іх ула-

дальнікаў, адвезлі ў Мінск. Медальёны адкрыюць у спецыяльных умовах. Калі на паперках, што знаходзяцца ўнутры, атрымаецца што-небудзь прачытаць, магчыма, мы даведземся імёны загінуўшых салдат. А таксама час, калі яны загінулі: у 41-м, на пачатку вайны, ці ў 44-м, пры вызваленні Беларусі. Астанкі перададуць сваякам, калі такія

знойдуцца, для пахавання. Калі ж асобы воінаў вызначыць не ўдасца, іх пахаваюць як невядомых салдат. А пакуль што астанкі запакаваныя ў асобныя мяшкі, аляччаныя і перададзеныя на часовае захоўванне айцу Аляксандру ў царкву, што на Старым Месце.

Сяргей ЗЯНЬКО.

Зменены статус

У Беларусі адменены ранейшы парадак вызначэння статусу ліквідатараў і пацярпелых на ЧАЭС.

3-я старонка

Наша прастора

Для каго прастора – кватэра, для каго – звычайная пясочніца. Чарговы "Адкрыты ўрок" вядзе Ігар Кіцікаў.

5-я старонка

Знаёмцеся, Дубіна!

Вёска Дубіна (націск на апошні склад) у Валожынскім раёне прэтэндуе на званне сталіцы гумару нашага рэгіёну. А жывуць там працавітыя і шчырыя людзі.

6-я старонка

■ НАВІНЫ

Знаёмства
з «Маладзіком»

МАЛАДЗЕЧНА. Не менш за 100 гасцей сабрала 16 чэрвеня ў Маладзечанскім цэнтры пазашкольнай работы актыва залы на прэзентацыі новай газеты «Маладзік».

Яе выпускае клуб юных журналістаў «Маладзік», які і стаў ініцыятарам правядзення гэтай прэзентацыі. Кіраўнік клуба Наталля Шульжыцкая расказала пра цэнтр і гурткі цэнтра. Пра газету, клуб юных журналістаў і яго дзейнасць паведаміў гуртковец Валянцін Цішко. Маргарыта Федаравічутэ расказала пра тое, як яна ездзіла ў «Зубраня» на змену юных журналістаў.

Сярод глядачоў арганізатары правялі віктарыну. Пераможцы атрымалі ў падарункі газету «Маладзік» і плакаты любімых зорак эстрады і кіно. У зале клуб праўё сацыялагічнае апытанне на тэму кішэнных грошай. Сярод глядачоў былі толькі дзеці з працоўных лагераў розных школ. Напрыканцы прэзентацыі ўсе жадаючыя атрымалі газету — усе 60 экзэмпляраў, адведзеных для рэкламы.

Міхаіл СТРАЛЕЦ.

Першымі ў Маладзечне ўбачылі новае выданне — газету «Маладзік» — работнікі рэдакцыі «Рэгіянальнай газеты». Пра яе расказаў старэйшым сваім калегам адзін з аўтараў і стваральнікаў «Маладзіка» Валянцін Цішко.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

«Чысты» адпачынак

МЯДЗЕЛ. У вёсцы Дружная адпачываюць 31 дзіця і 18 матуль, якія прыехалі з тэрыторый, забруджаных радыяцыяй.

Адпачынак, які наладзілі нямецкая дабрачынная арганізацыя «Дамы замест Чарнобыля» і беларуская дабрачынная арганізацыя «Экадом», будзе доўжыцца 3 тыдні. Для дзяцей арганізавана работа гурткоў, для мам — курсы кройкі і шыва.

Святлана ЦІШКО.

Аднаўляюць
сядзібу

МЯДЗЕЛ. У вёсцы Камарова аднаўляюць фасад графскай сядзібы.

Займаюцца гэтым навушчэнцы вучылішча будаўнікоў з Барысава, якія знаходзяцца тут на практыцы. Юныя будаўнікі будуць працаваць у Камарове ўсё лета і плануецца аднавіць фасадны ўсё пабудовы былога маёнтка ў вёсцы.

Аддзел інфармацыі «РГ».

■ КАНІКУЛЫ

Свет дзяцінства

МАЛАДЗЕЧНА. Штогод у час летніх канікулаў філіял бібліятэкі №5, што па вуліцы Касманаўтаў, праводзіць для сваіх маленькіх чытачоў імпрэзу пад назвай «Свет нашага дзяцінства».

Загадчыца бібліятэкі Таццяна Маркфельд і яе памочніца Ірына Жахавец загадзя рыхтуюцца да гэтага мерапрыемства: распрацоўваюць сцэнарыі, купляюць невялічкія прызы з такім разлікам, каб ніхто не застаўся абдзеленым. У самых разнастайных гульнях, конкурсах прымаюць удзел вучні пачатковых класаў СШ №8. З гэтай навучальнай устаноўкай у бібліятэцы самыя цесныя сувязі.

Вось і на гэты раз смех, песні, частушкі, загадкі, конкурсы, гульні зацягнуліся замест адной гадзіны да двух з паловай. Вучні 2-й «А» класа Алёна Мінкевіч, Максім Карбан, Таня Тулько і Валера Жахавец паказалі сцэнку-казку, сэнс якой у тым, што «зло не забэш, але з ім трэба змагацца».

У конкурсе малюнкаў пераможцамі сталі Наташа Козел, Даша Касцюкевіч і Наташа Скараходава.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

«Лёва» — малюнак, аўтар якога вучаніца 2-й «А» класа СШ №8 Маладзечна Наташа Скараходава сярод іншых дзяцей стала пераможцай конкурсу малюнкаў, арганізаваным у філіяле бібліятэкі №5.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

■ ЛІТАРАТУРА

«Якая проза нам патрэбная?»

МАЛАДЗЕЧНА. Нядаўна тут прайшоў двухдзённый семінар па прозе беларускага літаратурнага саюза (БЛС) «Полоцкая ветвь», у якім прыняло ўдзел звыш 20 прадстаўнікоў з усіх рэгіянальных аддзяленняў.

На сённяшні дзень аддзяленні літсаюза існуюць як у сталіцы і ва ўсіх абласных цэнтрах, так і ў такіх гарадах, як Полацк, Барысаў, Рэчыца, Асіповічы і іншых. Усяго ў 14 рэгіянальных арганізацыях аб'ядналася каля 200 паэтаў, празаікаў, драматургаў, перакладчыкаў, літаратурных крытыкаў і літаратуразнаўцаў. Сяб-

рамі літсаюза выддзена на цяперашні час звыш паўсотні аўтарскіх і калектыўных кніг паэзіі і прозы, выдаецца спецыялізаваная газета «Вестник культуры». А на гэтым семінары адбылася своеасаблівая прэзентацыя літаратурна-публіцыстычнага часопіса «Западна-Двина».

Праграма семінара была вельмі насычанай: яго ўдзельнікі не толькі заслухалі і абмеркавалі 11 дакладаў, але і правялі савет БЛС, на якім абмеркавалі надзённыя пытанні. Для ахвотных была арганізаваная экскурсія па горадзе.

Старшыня літсаюза Аляксандр Раткевіч

высока ацаніў арганізацыю правядзення семінара і тую літаратурную работу, якую вядзе маладзечанскае аддзяленне БЛС на чале з Таццянай Шэлега. У сваім невялічкім дакладзе Таццяна Мацэвіч паведаміла, што маладзечанцы рыхтуюць да выпуску чатыры кнігі вершаў і прозы, супрацоўнічаюць з шэрагам рэспубліканскіх і рэгіянальных выданняў («Беларуская ніва», «Вожык», «Обозреватель», «Тайны души», «Воскресение», «Женский калейдоскоп» і інш.). Толькі з пачатку года было каля 60 публікацый 20 з лішнім аўтараў.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

■ ТЭАТР

Поспех Барткевіча

МАЛАДЗЕЧНА. Малады рэжысёр Андрый Барткевіч стаў пераможцам нацыянальнага конкурсу па падтрымцы маладых талентаў Адміністрацыі прэзідэнта.

Рэжысёр прадстаўляў на конкурсе спектакль «Цішка Слухай» паводле п'есы беларускага драматурга Алеся Асінавага.

Валеры МАРКЕЛАЎ.

Дапаможам тэатру

МАЛАДЗЕЧНА. Абласному драматычнаму тэатру для пастаюўкі п'есы Барыса Васільева «Пачатак» патрэбна адзенне канца 30-х, пачатку 40-х гадоў.

Усе, хто можа аказаць садзейнічанне ў набыві адзення, будуць запрошаныя ганаровымі гледачамі ў дні адкрыцця чарговага 14-га тэатральнага сезона. Звяртайцеся па тэлефоне у Маладзечне 54676, 52916, 54991.

■ КІНО

Фільм пра Васіля Быкава

МІНСК. Прэзентацыя кароткаметражнага дакументальнага фільма «Васіль Быкаў. Вяртанне» адбылася 22 чэрвеня ў рэспубліканскім грамадскім аб'яднанні «Беларускі ПЕН-цэнтр» у Мінску ў гадавіну смерці народнага пісьменніка.

Як адзначыў, адкрываючы мерапрыемства, намеснік старшыні ПЕН-цэнтра Андрэй Дынько, «сёння мы ўспамінаем аднаго з самых выдатных нашых

пісьменнікаў, які быў не толькі вялікім творцам, але і прыкладам маральных паводзін і магучай сцяной, за якой нам было лягчэй дзейнічаць».

Васіль Быкаў, падкрэсліў А. Дынько, быў чалавекам, «які не ішоў на кампрамісы нават са сваім сумленнем, чалавекам, які спрабаваў знайсці лепшы з усіх магчымых шляхоў».

«Цяпер мы можам толькі глядзець кадры, якія засталіся пасля пісьменніка, чытаць яго кнігі, выпушчаныя пры жыцці і пасмяротна, і спрабаваць заставацца сабой у любой сітуацыі», — сказаў А. Дынько.

Фільм быў зняты ў чэрвені 2003 года падчас цырымоніі развітання і пахавання В. Быкава ў Мінску. У стужцы выкарыстаны фрагменты інтэрв'ю з пісьменнікам. Рэжысёр фільма — Віктар Корзун, прадзюсер — Каця Камоцкая.

Васіль Быкаў.

Фота ByMedia.Net.

Паводле БелаПАН.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

А выйшла,
як заўсёды...

«Мела лапкі зямлі, ды і той забралі», — скардзілася бабулька, якая гадоў дзесяць запар садзіла пад вокнамі свайго дома гародніну. Вялікага наедку не мела, бо які ўраджай можна сабраць з грады даўжынёй ў два метры. Але ні за кропам, ні за цыбуляй на рынак не хадзіла. Хапала і салаты на цэлае лета, радыскі, якую час ад часу падсейвала. А з тых пяці радкоў шчаўя, што зелянелі ў цыньку пад дрэвамі, умудралася яшчэ й нарыхтоўкі на зіму зрабіць.

Вясной мінулага года на дзвях пад'ездах іх дома вывесілі аб'явы-папярэджанні, якія абяцалі жыхарам, што возьмуцца за лапаты і засеюць грады, штраф. «І каму яны заміналі?» — мо, месяцы два не магла суняцца бабуля. Яшчэ большым было яе абурэнне, калі ў канцы чэрвеня замест абяцаных кветак на месцы былых градак зацвіў асот і вырасла ў пояс трава.

Прыкладна такую ж карціну назірала я і з вокнаў свайго шматпавярхоўкі. А вось жыхары той, дзе знаходзіцца рэдакцыя, аказаліся мудрэйшымі. Нягледзячы на ўсе папярэджанні ўсё ж пасадзілі кабачкі, буракі, моркву, часнок. А ўздоўж бардзюра кожная гаспадыня, зрабіўшы жывую агароджу, пасеяла кветкі. Ужываліся яны з гароднінай надрэнна. І як адны, так і другая пешылі вока.

Восенню перад вокнамі рэдакцыі заракатаў трактар. Прадстаўнік ад «Камунальніка» ўзараў зямлю, ператварыўшы, падобны на пшчорчкі градкі, у сучальны дыван, і загадаў больш нічога не садзіць. Маўляў, хоць народ смяшыць, у цэнтры горада вырошчваць буракі. Яно зразумела, эстэтыкі тут мала. І ніхто ні з гараджан, ні з жыхароў гэтага дома нічога б не сказаў, каб вясной на месцы гарадоў з'явіліся клумбы, а на іх, як і абяцалі, кветкі. А то прыехаў, як і восенню, трактар, прабегае туды-сюды і... знік. Адны кажуць, што на месцы градак пасеялі газонную траву, другія сцвярджаюць, быццам бы нейкія кветкі. Учора абследавала ўчастак, як кажуць, удоўж і ўпоперак. Ні газоннай травы, ні кветак, калі не лічыць дзёмухаўцоў, якія ўжо адцвілі, і кустоў касачоў, пасаджаных даўным-даўно жыхарамі дома, нічога не заўважыла. Затое асоту, лебяды, макр'шчы — хоць адбаўляй. І як ні дзіўна, нікому яна не рэжа вока. І выгляду горада, як некалі пасаджаныя ў гэтым месцы буракі, «не псуе».

Ніхто не кажа, што не трэба імкнуцца да дасканаласці. Ніхто не спрачаецца з тым, што трэба старацца рабіць свой горад утульным і прыгожым. Але перад тым, як прымаць якое-небудзь рашэнне, трэба, мне здаецца, узважыць свае магчымасці. А то, атрымалася як у той прыказцы: хацелася, як лепш, а выйшла — як заўсёды.

Разважала
Марына СЛІЖ.

■ ПАРТРЭТ

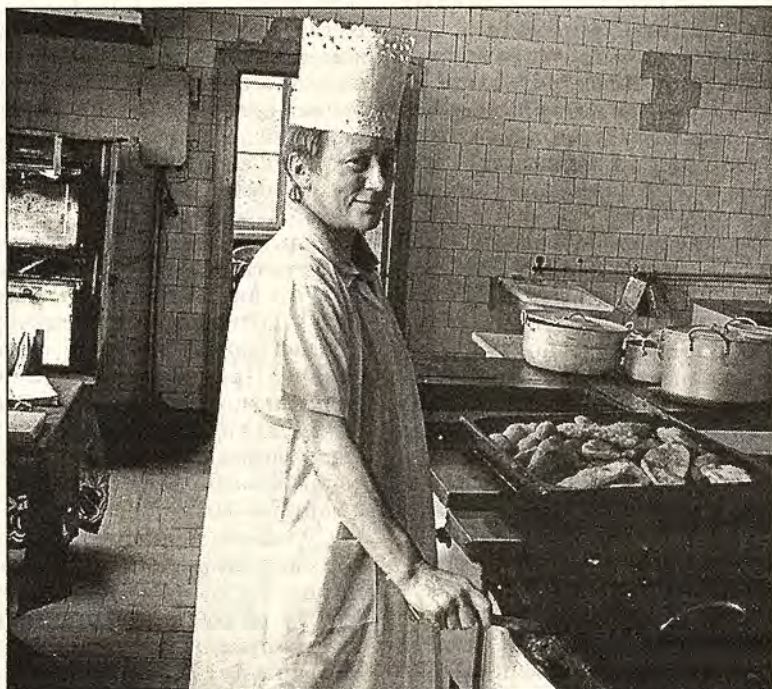
Прафесія стала сямейнай

АШМЯНЫ. Сваю працоўную біяграфію Леакадзія Мігун пачала пісаць без малага трыццаці гадоў таму. За гэты час разам са сферай грамадскага харчавання раёна перажыла розныя часы. Але прафесія поварара не здрадзіла.

“Закончыла я, — расказвае жанчына, — Баранавіцкае прафесійна-тэхнічнае вучылішча. А першым рабочым месцам стала галышанская сталовая-рэстаран. Пачынаць заўсёды не проста. Не ведаеш, як цябе прыме калектыв, ці зможа падабрацца пад яго рытм жыцця. Таму хвалялася, перажывала. Але не прайшло і тыдня, як адчула сябе сярод калег сваёй. Нягледзячы на маладосць, да мяне прыслуховаліся, са мной раіліся”.

Праз нейкі час кіраўніцтва прапанавала новае месца працы. У Яснай Паляне адчынілася сталовая, і там таксама быў патрэбен кваліфікаваны повар. Леакадзію нішто і ніхто не трымаў. У адрозненне ад калег, у яе яшчэ не было ні свайго дома, ні сям’і.

“З таго часу, — гаворыць жанчына, — прайшло багата гадоў. Выйшла замуж, пераехала на пастаяннае месца жыхарства ў Ашмяны, дзе нарад-

Повар ашмянскай сталовай Леакадзія Мігун працуе ў сферы грамадскага харчавання без малага трыццаці гадоў.

Фота Марыны СЛІЖ.

зіліся і выраслі дзеці. Дачка ўжо 23. Сыну — 16”. Святлана абрала для сябе прафесію цырульніка. А вось Вадзім вырашыў стаць як мама, поварам. Толькі вучыцца не ў Баранавічах, а ў сваім горадзе. Пакуль што першакурснік.

“У нас у сям’і ўсе да гэтай справы здатныя, — гаворыць жанчына. Маці мая дапама-

гае знаёмым на вяселлі розныя стравы гатаваць, поварам працуе старэйшая сястра Ганна. Таму і не здзівіліся, калі Вадзім сказаў, што хоча абраць для сябе гэту прафесію”. Дарэчы, галоўнай на кухні падчас вясельляў даводзіцца быць і Леакадзіі. Прайшлі тыя часы, калі людзі спраўлялі балі ў кватэрах. Вось і ашмян-

ская сталовая, дзе цяпер працуе поварам, нарахтат. На два месяцы наперад распісаны ў ёй святкаванні з нагоды заключэння шлюбу. Чым будучы здзіўляць гасцей? Катлетамі “Ракета поварара”, адбійным мясам “Птушка”, рознымі салатамі, халоднымі і гарачымі закускамі.

Гэта ў выхадныя. А ў будныя дні сталовая, дзе працуюць у дзве змены 6 чалавек, жыве звычайным, размераным жыццём. Повар і кухонныя рабочыя гатуецца абеды, буфетчыца абслугоўвае кліентаў. “Людзей у нас, — расказвае Леакадзія Мігун, — няшмат. У асноўным прыходзяць паабедзіць альбо павячэраць заезджыя. Але без работы не бываем. У сталовай гатуем піражкі, чабурэкі, катлеты, салаты, бутэрброды, якія прадаюць магазіны горада”.

За змену, а працуюць па тыднях, повар выпякае ў сярэднім каля тысячы чабурэкаў і каля двух тысяч піражкоў. Столькі ж прыходзіцца і на калегу Леакадзіі Галіну Рынкевіч. Не маюць вольнай хвіліны і кухонныя рабочыя, якімі працуюць Вольга Янкоўская і Зінаіда Жалевіч, а таксама буфетчыцы Ірына Невядомская і Ірына Супрановіч. Кажуць, на тое яна і работа.

Марына СЛІЖ.

■ ЛЬГОТЫ

Ліквідатар, ты хто?

МІНСК. У Беларусі адменены ранейшы парадак вызначэння статусу ліквідатараў і пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС. Міжведамасная камісія па аднясенню грамадзян да катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС выйшла за межы дэлегіраваных ёй паўнамоцтваў. Такое рашэнне вынес Канстытуцыйны суд Беларусі, разгледзеўшы зварот дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Міхаіла Паплаўскага.

Ён прасіў вывучыць існуючую практыку па ўстанаўленні статусу ўдзельніка ліквідацыі

наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

На думку дэпутата, праблема значнай часткі грамадзян, якія жывуць на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, якія бралі ўдзел у ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС, заключаецца ў тым, што міжведамасная камісія адмаўляе ім ва ўстанаўленні статусу ўдзельніка ліквідацыі наступстваў гэтай катастрофы. Прычыну адмаўлення яна матывавала пражываннем дадзеных грамадзян на тэрыторыі радыеактыўнага забруджвання, гэта значыць, адносіла іх да катэгорыі не ліквідатараў, а пацярпелых.

Як паведаміла БелаПАН

памочнік старшыні Канстытуцыйнага суда Людміла Мурашка, вывучышы праблему, судзілі вызначылі, што прысваенне грамадзяніну статусу ўдзельніка ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС забяспечвае звязвае не з месцам яго пастаяннага пражывання, а выключна з характарам і месцам праводзімых работ, а таксама часам іх правядзення.

На сваім пасяджэнні ў 1994 годзе міжведамасная камісія разгледзела пытанне аб прававым статусе асобных катэгорыяў грамадзян. Тады ж было прынята рашэнне, што асобы, якія пастаянна жывуць у населеных пунктах, размешчаных на тэрыторыі радыеактыў-

нага забруджвання, якія выконвалі ў гэты перыяд работы ў населеных пунктах зон першачарговага адсялення і наступнага адсялення, да ўдзельнікаў ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС не адносяцца. Яны з’яўляюцца асобамі, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы. Ім прадастаўляюцца льготы, якія, дарэчы, крыху меншыя, чым у ліквідатараў.

У выніку ў лік удзельнікаў ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС не ўключаюцца жыхары забруджаных раёнаў, таму што яны былі аднесены да катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС насельніцтва.

На падставе дадзенага палажэння пры перарэгістрацыі ўдзельнікаў ліквідацыі наступстваў катастрофы на ЧАЭС, што праводзілася ў 1995 годзе, многім грамадзянам было адмоўлена ў перарэгістрацыі.

Разгледзеўшы дадзенае пала-

жэнне, Канстытуцыйны суд палічыў, што міжведамасная камісія выйшла за межы дэлегіраваных ёй паўнамоцтваў.

На думку КС, вырашэнне пытання, да якой катэгорыі пацярпелых ад катастрофы на ЧАЭС могуць адносіцца тыя або іншыя грамадзяне, павінна прадвызначацца не месцам іх пастаяннага пражывання, а характарам работ, да якіх яны прыцягваліся, і месцам ажыццяўлення згаданых работ.

КС прапанавала Савету міністраў прыняць захады па больш дакладнаму вызначэнню норм забяспечвання. У сваю чаргу міжведамасная камісія, разгледзеўшы рашэнне Канстытуцыйнага суда, адмяніла рашэнне 1994 года. Цяпер у асобных выпадках статус грамадзян, якія пацярпелі ад катастрофы на ЧАЭС, можа быць перагледжаны.

Паводле БелаПАН.

Рэклама ў «Рэгіянальнай газеце» — тэл. у Маладзечне 53841

ВНИМАНИЕ — СЕЗОННАЯ РАСПРОДАЖА!

ВСЯ ТРУБОПРОВОДНАЯ АРМАТУРА, НАСОСНОЕ И ВЕНТИЛЯЦИОННОЕ ОБОРУДОВАНИЕ, ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛИ

НОВИНКИ:

- РЕГУЛЯТОР РАСХОДА РР
- МУФТЫ, КОНТРОЛКИ, РЕЗЬБЫ, БОЧАТА, СГОНЫ
- ШУМОГЛУШИТЕЛИ
- НАСОСЫ КО

Склад и офис в районе МКАД

Беларуская першая ампортер

Тел./факс (017) 278-65-89, 212-37-61, 212-44-58, 212-60-71

Могилёв (0222) 23-77-21; Гомель (0232) 41-54-41

Новополоцк (0214) 51-19-39

ИЩЕМ РЕГИОНАЛЬНЫХ ПРЕДСТАВИТЕЛЕЙ

ВЫ ГОТОВЫ К ТЕХОСМОТРУ?

“ЗАПРЕЩАЕТСЯ эксплуатация транспортных средств, если суммарный люфт в рулевом управлении превышает следующие значения: для автомобилей — 20 градусов для грузовых автомобилей — 25 градусов”

(Приложение 5, Глава 2, Правила дорожного движения) шины и аккумуляторы для любой техники запасные части для ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ, МТЗ

Тел. в Молодечно: (01773) 6-42-84, 3-61-14

Адрес: пер. Банный, 10 (ОДО “Агрошина”)

Товар сертифицирован. ОДО “Агрошина”, л/ц № 10587 от 4.08.2000г. действующим до 4.08.2005г.

ТДА «Майстар-Плюс»

Монтаж, наладка лічбынікаў цеплавой энэргіі і пары (ліц. МНС РБ № 2137 ад 26.02.2002/2007 г.).

Рамонт і паўрака лічбынікаў цеплавой энэргіі і вадзі любых тыпаў, КВП, кацельні, манометраў. Усе работы выконваюцца высокакваліфікаванымі спецыялістамі на асабістым абсталяванні.

Маладзечна, зав. Лермантава, 17, тэл.: (01773) 75035, 71041.

СТРОЙМИР®

Чистота в Вашем подъезде, безопасность в доме

аудиовидеодомофонные системы по цене аудиодомофонов

надёжные металлические двери

электронный ключ «Smart»

(017) 206 43 83

marketing@stroymir.by

Приглашаем к сотрудничеству представителя менеджера в вашем городе! Возраст 25-40 лет, в/о, со знанием оборудования связи и опытом монтажных работ.

тел. (017) 223 73 21

НАРКАЛОГИЯ

Перерывание запоев. Казирование, блягагичны блок.

Маладзечна, вул. Чкалова, 5 (басейн)

Тэл. 36136, (8-020) 7743373.

Ліц. МНС РБ № 27666-МН ад 24.04.2009

ОАО «Белсчёттехника»

производит продажу и техническое обслуживание всех видов кассовых аппаратов для торговли и маршрутных такси.

Подготовка документов для оформления в налоговой инспекции и обучение.

Молодечно, ул. Машерова, 37; тел. (01773) 54700.

Сертификат соответствия БелГИС № ВУ/112.04.8 ОФ0110.

Мінскі філіял ААТ «Брэсцкая абласная база «Бакалея» запрашае да супрацоўніцтва арганізацыі і прадпрыемствы гандлю, індывідуальных прадпрыемстваў на ўзаемавыгадных умовах. Маём магчымасць адгрузіць са склада ў Мінску ўвесь асартымент харчовых тавараў, у тым ліку без аптовай надбавкі. Дастаўка па Мінску за кошт «Пастаўшчыка». Гібкая сістэма аплаты. Тэл.: (017) 2496815 (факс), 2496473.

Одесская область

Б/о «Бриз», «Жемчужина» Крым

Трэйдтур от 135 у.а.

Тел.: (017) 2633135, 2649350, 2606171, без выходных.

Ліц. № 40 від. Мін. спорта і турызма РБ ад 19.12.2000/2005 г.

Приглашаем на работу в Минск, пром-зона «Шабаны» (кольцо 9 и 61 автобусов): плиточников, штукатуров, столяров, электриков, а также молодых людей до 30 лет — дадим специальность «Каменобработчик». Тел.: (017) 2449121, 2449131, (8-029) 6449121.

Людей пьющих, бывших работников торговли, шашлычников — просьба не беспокоить.

Гандлёвая база ААТ «Маладзечнагандаль»

здае ў арэнду складскія і офісныя памяшканні па вул. Металістаў, 3А.

Тэл.: (01773) 53774, 37387 (з 8.00 да 17.00).

Фота ByMedia.Net

■ ПЕРАДАДЗЕНА Ё СУД

Ці скончыцца тая вайна?

ВІЛЕЙКА. Пракуратура перадала ў суд справу аб забойстве 74-гадовай жыхаркі Куранца Вольгі К. 1 сакавіка састарэлая жанчына загінула ва ўласным доме ад рук раней судзімага 24-гадовага хлопца. «РГ» пісала пра гэта ў публікацыі «Крывавае драма ў Куранцы» 12 сакавіка. Сёння мы маем магчымасць больш падрабязна раскажаць аб гэтым.

Былая вязніца фашысцкіх лагераў 74-гадовая Вольга К. жыла ў Куранцы не больш за год. Пераехала з суседняй вёскі Галінова. Ні з кім асабліва знаёма не мела. Можна, таму, што людзі, якія многа перажылі, не надта таварыскія і гаваркія, суседзі рэдка заходзілі да састарэлай бабулі. І наўрад ці маглі ведаць жыхары Куранца пра тое, што за ўсе перанесеныя ў гады вайны пакуты жанчына атрымлівала грашовую кампенсацыю ў валюце. Грошы дома не трымала, зберагала ў банку на кніжцы. У Вілейцы жыла нявестка (сын да таго часу памёр), у войску служыў унук Дзмітрый. Вольга К. дапамагала ім грошамі. І тыя не забываліся пра бабулю. Заязд-

жалі адведаць, званілі па тэлефоне. У той дзень, 1 сакавіка, калі Дзмітрый прыехаў у водпуск, таксама пазванілі. Але тэлефон не адказваў. Не дазвазіўшыся і ў наступныя два дні, вырашылі паехаць у Куранец.

...У сухіх міліцэйскіх зводках і праколах няма месца для эмоцый і перажыванняў. Маці з сынам 3 сакавіка калі 19 гадзін знайшлі бабулю забітай. Забітай з асаблівай лютасцю і цынзізмам. Следчыя міліцыі і пракуратуры, якія прыехалі на месца здарэння, канстатавалі, што «на цэле шмат слядоў ад удараў нажом, сам нож тырчыць у шыі, на шыі таксама зацягнуты тэлефонны провад». У доме быў беспарадак, рэчы параскіданыя. Было бачна, што нешта вельмі пільна шукалі.

Праваахоўным органам спатрэбілася ўсяго толькі ноч, каб раскрыць злачынства. Калі следчыя даведаліся, што Вольга К. у гады вайны была вязніцай фашысцкіх лагераў і атрымлівала грашовую кампенсацыю, яны адразу сталі распрацоўваць асноўную версію злачынства: абрабаванне. Трымаліся наступнай логікі: паколькі пацярпелая жыла ў Куранцы нядаўна, аднавяскоўцы

не павінны былі ведаць пра грошы. Значыць, трэба шукаць злачынцу сярод блізкіх і сваякоў. Прычым на старым месцы жыхарства — у Галінове. З гэтага і пачалі. Высветлілі, што там жыве пляменнік забітай Віктар і вельмі часта ў госці да яго заходзіць 24-гадовы пасынак Аляксей М., які ў 2003 годзе выйшаў з турмы. Сядзеў за крадзеж і разбой. Цяпер жыў у Вілейцы ў сваёй маці. Айкама з пасынкам аб'ядноўвала неўтаймаваная прага да спіртнога. Неадкладна дапыталі Віктара. Ён расказаў, што 1 сакавіка Аляксей прыходзіў да яго ў Галінова. Пілі да шасці вечара, потым пасынак пайшоў дамоў. Следчыя адразу выехалі ў Вілейку. Маці сказала, што ў той дзень сын з'явіўся дома толькі ў 23 гадзіны. А палове шостаў наступнай раніцы на кватэры маці знайшлі адзенне і абутак хлопца з плямамі крыві. Аляксея затрымалі. Праз дзве гадзіны ён напісаў яўку з пакаяннем.

Бабуля Вольга дома грошай не трымала. За некалькі дзён да забойства перапісала на ўнука Дзмітрыя 1500 еўра. «Хутчэй за ўсё Аляксей пра гэта ведаў, — кажа следчы Вілейскай пракуратуры Дзмітрый

Кебеч, — хаця сам ён свярдае, што забіў не за грошы. Па дарозе з Галінова ён быццам бы выпадкова зайшоў у Куранец адведаць бабулю, падчас размовы яна абразіла яго і айкама, назваўшы іх п'яніцамі. Пасля гэтага хлопец стаў збіваць жанчыну спачатку нагамі, потым нажом. Мы крытычна ставімся да яго паказанняў. Упэўненыя, што ён шукаў у доме грошы, катаваў сваю ахвяру. Пра гэта гаворыць тэлефонны шнур на шыі забітай. Таму справу перадалі ў суд з фармулёўкай «забойства састарэлага з асаблівай жорсткасцю з карыслівых меркаванняў».

Судова-медыцынская экспертыза вызначыла, што пачарпала было нанесена 19 удараў нажом і не менш як 8 удараў рукамі і нагамі. Смерць наступіла ў выніку страты крыві. Следства не знайшло абставін, якія б змякчылі віну Аляксея М., узмацняе ж гэтую віну той факт, што ён быў «у стане алкагольнага ап'янення».

Меру пакарання вызначыць суд.

Аўтар публікацыі дзякуе вілейскаму міжрайпракурору Аляксандру Марозу за інфармацыю.

Сяргей ЗЯНЬКО.

■ КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ, ХРОНІКА

Гаспадарлівыя зладзеі

МЯДЗЕЛ. За 2 дні ў раёне абрабавалі 2 вясковыя магазіны.

Адзін — у Будславе, другі — у Пількаўшчыне. Прычым, у апошнім прыхапілі не толькі стандартны набор (віно, цыгарэты), але і патрэбныя ў гаспадарцы рэчы — касу, граблі.

Аддзел інфармацыі «РГ».

У парку небяспечна

МАЛАДЗЕЧНА. У гарадскім парку, каля гасцініцы «Маладзечна» і на Цэнтральнай плошчы за апошні тыдзень невядомыя збілі чатырох чалавек. Цікава, што злачынцы амаль заўсёды стараліся трапіць сваім ахвярам чамусьці менавіта ў нос.

Так, 19 чэрвеня каля адзінаццаці гадзін вечара ў парку пабілі маладзечанца. Зламалі косці спінкі носа. Пацярпелы звярнуўся ў бальніцу толькі праз тры дні, 22 чэрвеня. Нос небаракі для дактароў цэнтральнай гарадской бальніцы ў гэты дзень, як высветлілася, быў не апошнім. На гэты раз сярод белага дня, а палове чацвёртай, на Цэнтральнай плошчы без прычыны нейкія хуліганы збілі яшчэ аднаго гараджаніна. І тут таксама пацярпеў нос.

Яшчэ раней, 17 чэрвеня, там жа, у парку, каля атракціёнаў, а палове дзесятай вечара, не пазбегнуў непрыемнай сустрэчы з невядомымі 22-гадовы жыхар вёскі Выверы. Вынік — страшенне мозга і закрытая чэрапна-мазгавая траўма. Узбуджаныя крымінальныя справы. Сяргей ЗЯНЬКО.

■ ЗЛАЧЫНСТВА РАСКРЫЛІ

Крымінальнае трыю

ВІЛЕЙКА. На працягу дванаццаці дзён з гаражна-будаўнічага кааператыва №5 горада былі ўкрадзены дзве аўтамашыны: «Жыгулі» і «Рэно». Злачынцаў затрымалі, тэхніку вярнулі ўладальнікам.

... Яны пазнаёміліся ў Барысаве. Двое хлопцаў з Бабруйска і адзін з Вілейкі адбывалі ў калоніі гэтага горада тэрмін пакарання за свае злачынствы. Пакідаючы яе сцены, кляліся, што больш ніколі не возьмуць чужое. Аднак ні адзін з іх, выйшаўшы на волю, не ўзяўся за розум. Юнакі, аднаму з якіх было 19 гадоў, а двум па 17, зноў пайшлі на крадзежы.

У Вілейцы яны аблюбовалі

гаражна-будаўнічы кааператыв №5. Адтуль у канцы красавіка адразу ўкралі аўтамашыну «Жыгулі», а праз дванаццаць дзён яшчэ і «Рэно». Больш таго, адзін з гаражоў, уладальнікам якога з'яўляліся прыватныя прадпрыемальнікі, аказаўся для іх проста залатой жылай. Панеслі з сабой яшчэ і парасоны, фарбу, іншы тавар.

На «Рэно» каталіся не доўга, не справіўшыся з кіраваннем, з'ехалі ў кювет і перавярнуліся. А «Жыгулі» пакінулі ў адным з двароў Барысаве. У выніку сумеснай работы з калегамі Барысавскага гарадскога аддзела ўнутраных спраў там іх і затрымалі вілейскія праваахоўнікі.

Высветлілася, што затрыма-

ныя здзейснілі больш за 10 злачынстваў. Гастраляючы па маршруце Вілейка-Крупкі-Барысаў-Плешчаніцы, кралі з гаражоў аўтамашыны, здымалі з іх калонкі, магнітолы, перапрадавалі. Выручаных грошай хапала ненадоўга. Жыць жа хацелася прыгожа, на шырокую нагу, таму праз нейкі час зноў выходзілі на «паліванне».

У гаражы пранікалі па-рознаму. Дзе былі замкі прасцейшыя, узломлівалі. Не атрымлівалася, выбівалі дзіркі ў сцене і адчынялі дзверы знутры. Цяпер крымінальнае трыю дае паказанні ў міліцыі і наўрад ці хутка зможа зноў пракаціцца з ветрыкам.

Марына СЛІЖ.

Хлопец краў, дзяўчына пільнавала

ВІЛЕЙКА. Супрацоўнікі Вілейскага раённага аддзела ўнутраных спраў раскрылі разбойнае напаўдзе ў вёсцы Ляхаўшчына, дзе невядомы, звязаўшы жанчыну, забраў каля 60 тысяч рублёў.

У дом ён прыйшоў пад выглядам работніка энэрганагляду. Растлумачыўшы гаспадыні, што мусіць правесці лічылнік святла і электраправодку, агледзеў пакой, а пасля, упэўніўшыся, што ў іх больш

нікога няма, стаў патрабаваць грошы.

Вялікіх зберажэнняў у жанчыны не было. Жыве, як і большасць вяскоўцаў, ад пенсіі да пенсіі. Але беспрацоўнаму злодзею без пэўнага месца жыхарства і тыя 60 тысяч здаліся капіталам. Праўда, яны хутка скончыліся. І тады хлопец вырашыў зноў з'ездзіць на «правэрку».

На гэты раз абраў вёску Доўгае, дзе на пару з сяброўкай гэтае ж пайшоў па хатах. Ваяж іх скончылі супрацоўнікі

міліцыі, якім патэлефанавалі жыхары населенага пункта. Напужаныя здарэннем у Ляхаўшчыне, якая знаходзіцца з іх вёскай ў адным, Нарачанскім сельсавеце, яны вырашылі перастрахавацца. Пільнасць была недарэмнай.

«Рэвізорам» аказаўся жыхар Маладзечна, а яго добраахвотнай памочніцай дзяўчына з Вілейкі. Затрымалі абаіх. Высветлілася, што ў Ляхаўшчыне, пакуль хлопец дабіваў грошы, яна стаяла на варце.

Марына СЛІЖ.

Міна ў цэнтры сталіцы

МІНСК. Мінамётная міна часоў Вялікай Айчыннай вайны была знойдзена 22 чэрвеня ля мінскага кінатэатра «Кастрычнік». Такім чынам, вайна зноў нагадала пра сябе ў 63-ю гадавіну з дня яе пачатку.

Міну знайшлі рабочыя, якія вялі на пляцоўцы перад кіна-

тэатрам земляныя работы па замене труб цеплатрасы. Як паведамілі БелаПАН удзельнікі «раскопак», адразу ж пасля знаходкі боепрыпас да «Кастрычніка» прыбыла група размініравання 1-й асобнай спецыяльнай брыгады міліцыі. Спецыялісты забралі знаходку, правесці мінашукальні-

камі прылеглую тэрыторыю, аднак іншых выбухованебяспечных прадметаў не знайшлі. Пасля гэтага земляныя работы былі прадоўжаны.

Паводле інфармацыі прэс-службы ўнутраных войскаў, групай размініравання боепрыпас быў знішчаны.

Паводле БелаПАН.

■ ПОСТ ДАІ

Ніжэй хуткасць — менш праблем

МАЛАДЗЕЧНА. 25 ліпеня Дзяржаўтаінспекцыя праводзіць адзіны Дзень бяспекі дарожнага руху пад дэвізам «Ніжэй хуткасць — менш праблем!».

Сёлета з пачатку года на дарогах Маладзечаншчыны адбыліся 34 дарожна-транспартныя здарэнні (ДТЗ), у якіх 7 чалавек загінулі і 34 атрымалі раненні. У трох ДТЗ вінаватыя нецвярозыя вадзіцелі.

Аналіз аварыйнасці паказвае, што 5-я частка ўсіх ДТЗ адбываецца з-за незахавання вадзіцелямі хуткаснага рэжыму. І які вынік — з'ездзі ў кювет, перакульванні, сустрэчы сутыкненні, наезды... Небяспека заключаецца ў тым, што з павышэннем хуткасці рэзка павышаецца тармажны шлях і ў некалькі разоў павялічваецца магчымасць заносу.

10 чэрвеня ў 8.55 у аддзел міліцыі паступіла паведамленне з гарадской бальніцы аб аказанні медыцынскай дапамогі майстру чыгункі маладзечанскай дыстанцыі пуні Барысу Бурдзіну. Следча-аператыўная група ГРА-УС устанавіла, што ў гэты дзень каля 8.00 на 46-м кіламетры дарогі Мінск-Нарач Барыс Бурдзін, едучы з Маладзечна на станцыю Радзівікавічы на ўласнай аўтамашыне «Аўдзі-80», паграбаваў патрабаваннямі дарожных знакаў «Рамонт дарогі» і «Абмежаванне хуткасці 40 км/гадз.», выехаў на пакрытую свежым шчыбенем паласу, не справіўся з кіраваннем, з'ехаў на левую абочыну і стукнуўся ў дрэва. Атрымаў траўмы рознай складанасці.

У гэты дзень каля 10.20 Мікалай Грышэль з вёскі Дубрава, кіруючы аўтамабілем «Масквіч-2140» па вуліцы Дубоўскага, не справіўся з кіраваннем, выехаў на левую абочыну і перакуліўся. Вадзіцель атрымаў раны губы і удар грудной клеткі, а пасажырка Алена Ткачэнка, вяртаўнік Маладзечанскай птушкафабрыкі, атрымала пералом ніжняй сківіцы, закрыты пералом правага бядра, закрытую чэрапна-мазгавую траўму, шматлікія ўдары. Узбуджана крымінальная справа.

Узрасла колькасць ДТЗ і з удзелам матацыклістаў. За май і першыя дні чэрвеня адбылося 25 такіх здарэнняў (прычым 22 аварыі адбыліся непасрэдна па віне вадзіцеляў), 8 чалавек загінулі і 27 атрымалі раненні. Тры матацыклісты былі п'яныя. Трэцяя частка здарэнняў адбылася ў цёмны час сутак. 13 пацярпелых не дасягнулі 20-гадовага ўзросту, 4 з іх загінулі.

Уладзімір ЛУКАШЫК, інспектар ДАІ.

Патрабуюцца сведкі

19 студзеня каля 20 гадзін на 48-м кіламетры мінскай кальцавой дарогі вадзіцель, кіруючы аўтамабілем «Таёта», у дзяржнумары ёсць лічбы «00», здзейсніў наезд на грамадзянку Г.Роўду, якая ад атрыманых ран памёрла на месцы здарэння. Вадзіцель з месца здарэння знік. Просім вядоўцаў патэлефанаваць па 45-3-40, 45-3-45 ці па 02.

Уладзімір ЛУКАШЫК, інспектар ДАІ.

■ АДКРЫТЫ ЎРОК

Наша прастора

Цікава назіраць, як малыя дзеяць пясочніцу. «Гэта мая палова, а гэта твая», — гаворыць адзін, але другі не згодны. І вось ужо ляціць пясок, рыдлёвачка і нават вядзерца. А вось вучні дзеяць парту, абмяраюць яе лінейкай і на палове крэйдай рысуець мяжу. Перасячэнне мяжы можа выклікаць сварку і нават бойку.

Успомніце, як запаўняецца электрычка. Спачатку — цэнтр вагона і месцы каля акна, і толькі потым пачынаюць падсаджвацца да іншых, пытаючы: «У вас свабодна?». Гэта фраза прадукцыйнае канфлікт, які мы бачым у першых двух выпадках.

Усе гэтыя прыклады нішто іншае, як праяўленне адчування тэрыторыі, неабходнасць мець вакол сябе прастору. Для кожнага гэта прастора розная. Аднаму дастаткова гарадской кватэры, другому патрэбны свой дом, а трэціму падаваў увесь сусвет.

«Тэрытарыяльны імператыв» (колькасць патрэбнай тэрыторыі) можа быць умацаваны адной культурнай традыцыяй і аслаблены іншай. Спосабы аховы межаў нашай прасторы і прызнанне непарушнасці чужых межаў вызначае характар нашых узаемаадносін з іншымі людзьмі. Па выніках навуковых даследаванняў на зямлі павінна жыць прыкладна 300 мільянаў, тады людзі будуць жыць у згодзе паміж сабой і прыродай. Зараз жа на планеце пражывае прыкладна 6 мільярдаў. Таму людзям, асабліва тым, хто жыве ў асфальтабетонных

Для каго прастора — кватэра, дом, сусвет, для каго — звычайная пясочніца.

джунглях гарадоў, не хапае прасторы. Адсюль і канфлікты паміж суседзямі, народамі і дзяржавамі.

Вынікі апытання вучняў вілейскага ПТВ-200 (23 хлопчыкі 16-17 гадоў)

На пытанне: «Колькі вам патрэбна прасторы?» 9 адказалі — трохпакетная кватэра, 8 — двухпакетная, 3 — асабняк; па аднаму адказалі — віла, замак і нават востраў. На пытанне: «Што б вы зрабілі калі б вашу прастору заняў чужы чалавек?» 10 адказалі — пасварыўся,

6 — пабіўся, 4 — выгнаў, 2 — забіў, і толькі адзін адказаў — разабраўся б мірным спосабам.

Нам усім трэба памятаць, што, як бы мала не было прасторы, трэба быць міралюбным, бо любы канфлікт можа яшчэ больш яе зменшыць, напрыклад, турма і нават труна!!!

Адкрыты ўрок вядзе Ігар КІЦІКАЎ, kikitoff@tut.by.

■ 60 ГОД ВЫЗВАЛЕННЮ

Інфармацыя ад Германіі

Германія перадае інфармацыю аб лёсах савецкіх афіцэраў, якія памерлі ў палоне.

21 чэрвеня пасол Германіі ў Беларусі Гельмут Фрык, паведамляе ў сваім прэс-рэлізе пасольства ФРГ, і кіраўнік праекту аб'яднання «Саксонскія мемарыялы» Клаус Дытэр Мюлер перадалі ў Камітэт па архівах пры саўміне Беларусі банк дадзеных. Ён утрымлівае інфармацыю аб прыкладна 58 тысячх савецкіх афіцэраў, сярод іх — беларусаў.

Перададзеныя сканаваныя здымкі рэгістрацыйных картэк вермахту, заведзеныя на гэтых палонных. Банк дадзеных і рэгістрацыйныя карткі ўтрымліваюць біяграфічную інфармацыю аб палонных (фатаграфія, імя і прозвішча, месца жыхарства, найбліжэйшая радня, ваенная часць, месца і час траплення ў палон, стан здароўя, знаходжанне ў лагерах, месца і час смерці, прычына смерці).

Перадача адбылася падчас адкрыцця ў нацыянальнай бібліятэцы Беларусі выстаўкі архіўных дакументаў, якая прысвечана 60-годдзю вызвалення Беларусі. У межах гэтай выстаўкі Інстытут імя Гётэ прадстаўляе падборку сучаснай гістарычнай літаратуры і відэаматэрыялаў на нямецкай мове.

Адзел інфармацыі «РГ».

■ ЗАКОН

За беларускую мову

МІНСК. Кіраўніцтва рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» (ТБМ) мае намер дамагацца прыняцця новай рэдакцыі Закона аб мове. Аб гэтым БелаПАН паведаміў старшыня ТБМ Алег Трусаў. Ён адзначыў, што ў апошніх гадах дзейнасць па абароне лінгвістычных правоў грамадзян была асноўным прыярытэтам у працы аб'яднання, паколькі аб'яўленае ў краіне фармальнае двухмоўе поўнаасцю не выконваецца.

«Менавіта, дзякуючы намаганням ТБМ, у снежні мінулага года Канстытуцыйны суд краіны прызнаў, што палажэнне Асноўнага закона аб двухмоўі не дзейнічае і неабходна ўносіць змяненні ў Закон аб мовах», — сказаў А. Трусаў.

Ён паведаміў, што ўлады абяцалі ў 2005 годзе ўнесці змяненні і дапаўненні ў гэты закон. «Вось чаму ТБМ будзе рабіць усё для таго, каб гэтае абяцанне было выканана і беларуская мова за-

няла сваё дастойнае месца ва ўсіх галінах жыцця», — сказаў А. Трусаў.

Кіраўнік ТБМ таксама паведаміў, што 27 чэрвеня аб'яднанне адзначыць сваё 15-годдзе. «Менавіта ў гэты дзень, 27 чэрвеня 1989 года, у Мінску адбыўся І з'езд ТБМ, дзейнасць якога можна ўмоўна падзяліць на тры этапы: савецкі перыяд (1989—1991 гг.), этап станаўлення незалежнай Беларусі (1991—1995 гг.), калі пачалося імклівае развіццё нацыянальнай самасвядомасці, а таксама перыяд з 1995 года па цяперашні час, пры якім беларуская мова і нацыянальная культура зноў былі пастаўлены ў цяжкія ўмовы выжывання. «Кожны з этапаў дзейнасці аб'яднання мае свае перамогі і набыткі», — лічыць А. Трусаў. Паводле яго слоў, за 15 гадоў ТБМ выпусціла каля 100 найменняў друкаванай прадукцыі, у тым ліку кнігі, брашуры, паштоўкі і канверты, а таксама памятных календары.

Зараз, паводле слоў А. Трусава, ТБМ аб'ядноўвае больш як 10 тысяч чалавек, у тым ліку дзве тысячы актывістаў. Значную частку членаў аб'яднання складае моладзь.

Марат ГАРАВЫ, БелаПАН.

25 чэрвеня — сёння яшчэ не позна падпісацца на «Рэгіянальную газету»
Спяшайцеся на пошту!

Працягваем знаёміць нашых чытачоў з фрагментамі кнігі ўраджэнак Будслава Анелі Катковіч і Вэранікі Катковіч-Клентак «Успаміны». Нядаўна ў Польшчы выйшаў пераклад на польскую мову гэтай кнігі, які завецца «Ад Будслава да ГУЛАГа». Захоўваем правапіс арыгіналу. У гэтым нумары сваімі ўспамінамі дзеляцца Анеля Катковіч. Успаміны Вэранікі Катковіч-Клентак будуць друкавацца пасля ўспамінаў Анелі Катковіч. Поўны тэкст кнігі можна знайсці на сайце <http://kamunikat.net.iig.pl>.

Ад Будслава да ГУЛАГа

Мне вельмі шкада было прыгожай літоўкі, якая мела толькі 5 гадоў тэрміну ў канчале ўжо адседжваць. За ўвесь час ня мела сувязі з бацькамі, і толькі пад канец тэрміну знайшла іх. Вось яна ў час работы на сьлюдзе аслабела, павялі яе ў санчасы і там адразу яна памерла.

Наведвалі нас розныя эпідэміі, як грып і дэзынтэрыя. Хварэла я адной і другой.

Помню, пачалі ў нас хварэць грыпам. Кожную хворую разам з яе пасцельцай забіралі з барака. І так, калі я захварэла, казалі ўзяць свой сяннік і выйсці з барака. Павялі мяне ў гігіенічную палату, у якой адна пры адной на падлозе, як селядцы ў бочцы, ляжалі хворыя. Не было там дзе й ступіць, а на мяне крычаць: «Ложыся!» Дзе легчы, адна на другую? Я стаю з высокай тэмпературай, а нада мной ізноў крычаць: «Кладзіся». Наканец паклалі мяне на стала. Збівалі нам тэмпературу парашкамі й адразу выпісвалі. Ах, як тады мне галава балела, а я ўсё ня ведала ад чаго.

У часе начной працы на сьлюдзе некаторыя вартаўнікі пазвалі нам сьпяваць. Сьпявалі пераважна украінкі. Некаторыя мелі цудоўныя галасы. Як я любіла гэты сьпеў, як прыемна было працаваць тады! Сьпявалі розныя песні вядомыя й новыя, складзеныя вязнямі й новыя, у якіх расказвалі аб сваёй цяжкай долі ці выражалі тугу за бацькамі й родным домам. Ніхто з нас не спадзяваўся пабачыцца з роднымі. Хаця між нам і хадзілі розныя «парашы» (погаласкі) аб амністыі, аб нейкіх зьменах у Савецкім Саюзе. Толькі такая зьмена магла нам прынесці волю. Інакш нічога добрага нельга было спадзявацца. Крыміналісты часта мелі амністыю. Для іх былі іншыя законы, чым для палітычных. Парашы крыху й падтрымлівалі нас на духу.

Спаткаць можна было ў лагерах вельмі цікавых і вартасных людзей, але што з гэтага, як нас бесперапынна перакідалі з месца на месца, калі не з аднаго лагера ў другі, то хоць муселі перамяніць барак! І так, бывала, вернемся з работы, а тут нам кажуць браць свае рэчы й пераходзіць у іншы барак.

У кожным баракі былі месцы лепшыя й горшыя. Напрыклад, блізка парашы ніхто спад не хацеў. Вось пачуўшы, што перасяляюць у іншы барак, хапалі свае

рэчы й беглі, як найхутчэй, каб заняць лепшае месца. Зразу мела, мацнейшыя былі першымі. Калі і ўдалося часам дабегчы раней, чым іншыя, і заняць сабе лепшае месца, то ўсё роўна на ім я доўга не затрымалася. Прыбегла блатная й выгнала. А так важна было, побач каго чалавек спаў. Калі й трапіў нехта па сэрцы, то доўга з ім не пабыў, бо зноў пры замене баракаў разлучыўся. І таксама часта перакідалі з аднаго лагера ў іншы. Тады з прыяцелямі наогул расставаліся.

Не ўсе ў лагерах працавалі цяжка. Лёгкай была праца ў бібліятэцы, у кашчэрцы, санчасы, гігіенічнай камнаце, брыгадзіра і г.д. Тых, якія працавалі на работах лёгкіх, называлі ў лагерах прыдуркамі. Яны адчувалі сябе лепшымі ад іншых. Хадзілі лепш апранутымі, лепш, чым мы, елі й лепш выглядалі. Былі імі пераважна тыя, якія займаліся даносамі, або мелі добрыя пасьсылкі й маглі, як кажуць, падмазаць, дзе трэба.

Спаткаліся ў лагерах і закаханыя адна ў адной жанчыны. Адна з іх была падобная да мужчыны, мела й валасы падстрыжаныя так як мужчына й так як мужчына хадзіла толькі ў штанах, курыла, а другая была далікатная, жаночая. Жанчын-мужчын было менш у лагерах і мелі яны вялікае паводжаньне. Часта зьмянялі сваіх партнёраў. Пакінутыя вельмі перажывалі, прапавалі пакончыць самагубствам, а адна, вельмі прыгожая і, здавалася, інтэлігентная латышка, пакінутая так «кабёлам», звар'явала.

Калі я працавала на сьлюдзе, мая гіпэртанія развівалася й галаўны боль усильваўся. А мяне ўсё парашкамі кармілі і з працы не звальнялі. Прымала я парашкі ад болю галавы па некалькі раз у дзень, а яны не памагалі. Часам кроку не магла ступіць, так у галаву калола. Галавой павярнуць не магла, а калі хто да мяне гаварыў, я паварочвалася да яго цэлым тулавам. Пасылак я не атрымлівала, пісала да цёткі Гэлькі, каб нічога не прысылала, бо мне ўсяго хапае. А тым часам была такая галодная, што калі павялі ў гарнізон мыць падлогі і ўбачыла ў брудным вядры плаваючыя лісткі капустаў, то падыйшла да гэтага вядра, выбірала лісты й ела. Мне ўсё роўна было, што ў гэтым вядры знаходзілася, пляваў у яго хто ці іншае рабіў.

Аднаго разу прыехалі да нас вязьні з Казахстана, з лагера, дзе знаходзілася Вэра. Між імі былі Вэрыны сяброўкі.

Анеля КАТКОВІЧ.

Працяг будзе.

Знаёмцеся, Дубіна!

Вёска Дубіна — адзін з населеных пунктаў Валожынскага раёна. Знаходзіцца паміж двума гарадамі: Валожынам і Маладзечнам. З поўначы мяжуе з торфабытковым заводам «Беразінскае», які з'явіўся амаль 50 гадоў таму назад, як вынік асушэння непраходнага балота. З паўночнага ўсходу на паўднёвы захад павольна нясе свае воды Нёману Беразіна, дорачы людзям прахалоду, а рыбакам — улоў. За ракой — чыгунка. На поўдзень ад вёскі лес.

Што ў назве твай?

Шмат соцень гадоў таму назад на месцы сучаснага торфапрадпрыемства «Беразінскае» было непраходнае балота, вакол якога раслі магутныя дубы, бярозы, вольхі. Зараснік часта ступаў месца палюе, а на месцы цяперашніх могілак рос асобна вялізны дуб. Рэдкі прахажы не звяртаў на яго ўвагу. Яно і не дзіва. Дрэва было такой велічыні, што некалькі чалавек, узяўшыся за рукі, не маглі абхапіць яго ствол.

Аднойчы над паселішчам разыгралася страшная навальніца. Гром быў такой моцы, што задрожала ўсё наваколле. Паласавалі неба маланкі, дождж ліў, як з вядра. Прыціснуліся ад страху людзі да зямлі і тут жа пачулі страшны ўдар. Маланка трапіла ў дуб, і ён ўпаў, прыняўшы на сябе яе сілу.

Праз нейкі час людзі ўзвалі на месцы дуба збудаванне, якое назвалі царквой. Вакол яе жыхары навакольных вёсак знаходзілі свой прытулак. Жывыя сілы прыроды разбурылі з цягам часу гэта збудаванне. Засталася толькі пахиленая каплічка. Час ішоў, час зруйнаваў нават камяніцы, а яна ўсё стаяла, як бы напамінаючы людзям: «А я жыў і жыць буду, бо карані мае ў глыбіні мінуўшчыны».

У знак памяці дуба-выратавальніка паселішча, што тут размясцілася, і назвалі Дубіна.

За завесай мінулага

Да 1496 года Дубіна была маёнткам, уласнасцю мсціслаўскага князя Івана Лінгвяневіча. Пасля смерці з-за адсутнасці нашчадкаў маёнтка перайшоў ва ўласнасць вялікага князя Аляксандра. У 1496 годзе ён падараваў маёнтка пану Троцкаму, а ў 1506 годзе ён ужо быў уласнасцю гродзенскага староства Забарэзінскага.

Больш паўстагоддзя пра Дубіну няма ніякіх дакументальных звестак. Спроба знайсці архіўныя дадзеныя, як расказалі ў мясцовай школе, таксама не прынесла поспеху. Ні цэнтральны архіў у Вільні, ні Гродзенскі гістарычны архіў не змаглі даць патрэбных гістарычных звестак. Толькі Цэнтральны дзяржаўны гістарычны архіў горада Мінска, спасылаючыся на «Волюты і селенія Еўропейскай Расіі 1886 года», паведаміў, што ў вёсцы Дубіна «Юрдычка» Гародзькаўскай воласці Ашмянскага ўезда было 60 двароў, 630 жыхароў, багадзельня, карчма і дзве царквы.

І сэрца адзавецца на чысты гук баяна

Дубінскі клуб — малады. Афіцыйнае яго адкрыццё прыходзіцца на 1999 год. Менавіта ў гэты час пустычы будынак камбіната бытавога абслугоўвання быў перададзены пад установу культуры. У ім яшчэ ішлі рамонтныя работы, а калектыў мастацкай самадзейнасці Дубінскага сельскага клуба ўжо ездзіў з канцэртамі па навакольных вёсках.

«Рэпэціравалі, — расказвае загадчыца Марына Чабай, — у мясцовай школе. Адразу збіраліся два разы на тыдні. А калі акрэсліўся рэпертуар, сталі абмяжоўвацца адным. У самым складаным становішчы аказаўся ў нас акампаніатар. Ён жыве за 10 кіламетраў ад Дубіны, у Бурмаках. На рэпетыцыі, і ў дождж, і ў спеку, ездзіў на веласіпедзе, з баянам за плячым. Дарэчы, на свой першы канцэрт, а далі мы яго ў Брыльках, ездзілі таксама з пышам, на кані. Раніцай выехалі, у абед выступілі, а вечарам ужо былі дома. Падарожжа тое і сёння без смеху ўспамінаць не можам».

У вакальнай групе людзі самых розных прафесій і ўзростаў. Тамара Саломка і Лілія Рамановіч — настаўніцы, Ганна Кабушка, Вікенцій Таўгень, ён іграе на скрыпцы, — пенсіянеры, Людміла Касцяровіч — сакратар сельсавета, Алена Рамановіч — сацыяльны работнік. Спявае і дырэктар клуба Марына Чабай, з сольнымі нумарамі выступае акампаніатар Іван Пашкоўскага, вучаніца 7 класа Віка Сівая. З ахвотай прыходзяць на рэпетыцыі і ездзяць разам з дарослымі на канцэрты і школьніцы Юлія Ковель, Света Арцюкевіч, Вераніка Загорская, Марына Мучынская, Наташа Рынкевіч. У рэпертуары дубінскіх артыстаў каля сотні розных песень. Ад-

Калектыў мастацкай самадзейнасці Дубінскага сельскага клуба ў складзе Івана Пашкоўскага, Юліі Ковель, Святланы Арцюкевіч, Тамары Саломкі, Ганны Кабушкі, Ліліі Рамановіч, Марыны Чабай збіраецца на чарговы канцэрт.

ных толькі вакальных налічылі больш за сорок. Таму падчас канцэртаў ніколі не паўтараюцца. І на кожнае свята распрацоўваюць новую праграму.

Апладысментамі сустракаюць слухачы Лілію Рамановіч, падабаюцца ім песні ў выкананні Тамары Саломкі, Івана Пашкоўскага. А чаго варты Тамара Каляда і Ганна Жагунь, якія выступаюць на канцэртах з рознымі мініяцюрамі і сцэнкамі! «Мініяцюра «Суседкі», — расказвае загадчыца клуба Марына Чабай, — я бачыла ў выкананні нашых самадзейных артыстаў разоў мо, дваццаць. І кожны раз ад душы смяялася. Ганна і Тамара

ніколі не паўтараюцца. Кожнае іх выступленне — як бы асобная гісторыя з жыцця славянскіх суседзяў, якая абрастае ўсё новымі і новымі падрабязнасцямі».

Усе іх выступленні будуць на вясковым матэрыяле. Але ніхто і ні разу, як расказала Лілія Рамановіч, не пакрыўдзіўся на артыстак. Можа, таму, што ўмеюць яны расказаць, як пра іншых, так і пра сябе. Не са шпількай, а са смехам.

Пры поўным аншлагу праходзяць канцэрты мясцовых артыстаў у сваім клубе, з ахвотай ідуць на іх выступленні і жыхары Вішнева, Дор, Бабровічаў, Улазавічаў, Кібуцаў і

многіх іншых населеных пунктаў, куды дабіраюцца як транспартам гаспадаркі, так і раённага аддзела культуры. «Часта, — гаворыць Марына Чабай, — выручае наш акампаніатар, у якога ёсць уласная машына».

Адным з першых выступаў Дубінскі сельскі клуб і на раённым фестывалі-конкурсе «Красуй, Радзіма, цвіці, жыццё». Чатыры нумары з іх канцэрта прайшлі на раённы галаканцэрт, які адбудзецца 3 ліпеня ў райцэнтры. Рэпэціруюць, рыхтуюцца. Адначасова развучваюць новыя песні, якімі збіраюцца парадаваць механізатараў падчас жніва.

Марына СЛІЖ.

3 гумарам усё ў парадку

«Дзесяць вёрст ад Валожына ёсць вялікае сяло Дубіна, і чутка аб ім далёка-далёка. Мае яно, мусіць, са 300 хат, ёсць там і манаполька, і карчма. Народ вельмі пагань, самыя п'яніцы і зладзеі: не толькі што на дварэ нічога не пакінь, але і з будынку павыцягваюць. У прошлым годзе дык выцягнулі ў Янука Палоўскага з пуні сячкарню, дык яна і прапала. У кудраўскага лесніка Максіма пазнімалі калёсы з васью. А пабіць каго, дык гэта ў іх нават мода: няхай толькі будзе хто на каго злы або другі папросіць, дык нападуць ці на полі, ці на дарозе і заб'юць да паўсмерці. Трэба каго абараць, пабіць або і падсмаліць — ідзі ў Дубіну, там усё гэта знойдзеш. Але няма чаго дзівіцца: яны маюць вучыцеля, каторы не дае ім добрага прыкладу».

Нядаўна тутэйшыя злодзеі на 8 хурманках уночы ўкралі з

Кавалёўшчыны 60 коп гонтаў і развезлі на полі на ямах, ды цяпер смяюцца і хваляцца, што надта мудра ўправіліся.

Бедныя, цёмныя людзі! Калі ж да іх загляне сонца ў ваконца».

Такую характарыстыку Дубіне і яе жыхарам даў у свой час вядомы беларускі збіральнік фальклору, паэт і публіцыст Стары Улас. «Колькі ні распытвала старэйшых жыхароў, — гаворыць выхавальца Дубінскай агульнаадукацыйнай базавай школы-сада Тамара Каляда, — ніхто не памятае, каб ён наведваўся калі-небудзь у Дубіну. Хутчэй за ўсё пра нашу вёску чуў ад іншых людзей. З іх падачы і выдаў такую характарыстыку. Як да яе адносімся? З гумарам! Яго месцічкоўцам не пазыгчаць».

«Праўда, што ў вашай вёсцы людзі самыя благія?» — пытаюцца, прадставіўшыся карэспандэнтам, у бабулькі ля вясковага магазіна. Уважліва паглядзеўшы мне ў вочы і ўлавіўшы ў іх хітрынку, яна адразу ж прапаноўвае: «Чаго стаіш далёка, хадзі бліжэй. Не паб'ю, дык

хоць штурхну». «А вы ведаеце, што ў нашай вёсцы косы нават зімою кляюць. Мы на танцы з імі ходзім, — умяшаліся ў гаворку два юнакі. — Дубінцы народ такі: не спадабаецца што, ураз у ход пускаем. А бачылі, які надоечы дождж у Чабаях быў. З бурай, з градам. Гэта дубінцы ву-у-у-у-у на той гораццы пасталі ды давай целагрэйкамі махаць. Усе хмары на суседнюю тэрыторыю сагналі».

Мясцовыя байкі хлопцы маглі б расказваць бясконца. Шмат іх накапілася за гады існавання вёскі. Адны пра Дубіну і яе жыхароў прыдумалі суседзі, іншыя склалі пра сябе самі. Расказваюць, рагочуць. Тым не менш ні адна з вясковых кабет, як прызналіся падчас размовы, прадаючы на рынку парасят, ні кажа, што яна з гэтай вёскі. Бо гадоў мо, ужо сорок, як бытуе сярод жыхароў раёна выраз: «Разумныя людзі ў Дубіне і свіней не купляюць». А словы «Ахтунг, ахтунг, Дубіна», быццам бы сказаныя немцамі, якія з неймавернай хуткасцю пранесліся праз вёску, баючыся помслівых

яе жыхароў, і сёння перадаюцца з вуснаў у вусны.

Упэўнена, што большасць людзей успрымае ўсе гэтыя расказы як гумар. Той, хто хоць раз быў у вёсцы, пагодзіцца, што людзі тут жывуць ветліва, шчырыя, гасцінныя і добрыя. Ну, а таго, хто ведае пра яе толькі па расказах, дубінцы збіраюцца запрасіць на раённы фестываль гумару, які пройдзе ў гэтай вёсцы восенню.

Марына СЛІЖ.

■ АНЕКДОТЫ З ДУБІНЫ

Хай трушчаць...

Ганна прыйшла да суседкі і просіць:

— Гэлка, пазыч мне гароху, калі ёсць, — свайго не хапіла.

— Дык ты ж сама летась клялася, што больш ніколі не будзеш яго сеяць, бо ўсё роўна чарвякі з'ядуць.

— То ж летась было... А сёлета палову агарода гарохам засею. Хай трушчаць, хай ім праз бакі павылазіць.

Дубіна ўчарашняя і сённяшняя

Урадженец Узбалацкага сельсавета Д. Арцшкевіч-Раманоўскі ў сваіх успамінах пра Дубіну піша:

— Помню яшчэ курныя хаты, дзе былі печы без дымаходаў і зямельныя падлогі. Усе насілі саматкане адзенне і абувалі лапці. Скураны абутак быў рэдкім выключэннем. Вечарамі для асвятлення карысталіся лучынай. Потым з'явіліся газніцы, але з-за дарагавізны імі мала хто карыстаўся. Агонь здабывалі з дапамогай крэсіва, таму што запалкі каптавалі дарага. Бедным было і харчаванне. У аржаны хлеб дадавалі мякіну і бульбу...

Сённяшнія жыхары вёскі працятаюць гэтыя радкі як казку. У Дубіне ўжо даўно няма падслепаватых хатак. На змену ім прыйшлі дыхтоўныя дамы, а цэнтральную сядзібу калгаса ўпрыгожваюць шматпавярхоўкі і катэдры, пабудаваныя сельскагаспадарчым вытворчым кааператывам «Агра-Дубінское», які ўзначальвае Генадзь Каспяровіч. Жывуць у іх пераважна маладыя спецыялісты: механізатары, настаўнікі, культработнікі. Людзі, якія працуюць на перспектыву вёскі, хварэюць за яе будучыню, знешні выгляд.

Розныя часы перажылі яны са сваім старшынёй. Памятаюць гады, калі працавалі па тры-чатыры месяцы без заробнай платы, і бралі грошы на хлеб у бацькоў-пенсінераў, як, працуючы на перспектыву, шукалі па ўсім раёне селярку для таго, каб ўбраць ураджай. Затое цяпер могуць пахваліцца стабільнасцю, аб якой сведчыць хатня б той факт, што людзі ў «Агра-Дубінскім» атрымліваюць зарплату своєчасова і без затрымак.

Па добрай дарозе з вёскі не выязджаюць

Дубіну мы наведалі ў дзень летняга сонцастаяння, 21 чэрвеня. Амытая спорным летнім дажджом вёска патанала ў зеляніне і кветках. Гарэлі півоні, радавалі вока дагледжаныя гаспадынямі гароды, у якіх паднялася цыбуля і зацвілі ў цяплячах агуркі. Пахла скошанай травой, язінам і смалой. Рабочыя Валожынскага ДРБУ-167 рамантавалі дарогу, клалі праз вёску новы асфальт. Ус-

помніліся прачытаныя калісцы словы: па новай дарозе з вёскі не выязджаюць.

Тук-тук, тук-тук, — раздалася дзесьці за клубам. Гэта ў дах апранаўся чарговы домік-катэдж. Побач, як бы пацвярджаючы тое, што вёска маладзее, высіліся яшчэ два. Пройдзе час, і ў іх заселяцца гаспадары. Заціпіць жыццё, народзіцца дзетка. Будзе каму хадзіць у дзіцячы садок, будзе каму садзіцца за школьную парту.

Адзін дзень з жыцця школы

У Дубінскую агульнаадукацыйную базавую школу-сад зазірнулі бліжэй да палудня. У прасторным калідоры пахла фарбай. «Распачалі рамонтныя работы, — растлумачыла дырэктар Таццяна Чабай. Хочацца, каб да новага навучальнага года школа абнавілася, папрыгажэла». Усё робяць сваімі сіламі. Задзейнічаны і настаўнікі, і тэхнічныя работнікі, і класныя кіраўнікі. Не адмаўляюць у дапамозе і асобныя бацькі. Для сваіх жа дзяцей стараюцца!

Грошы на рамонт школа зарабіла сама. Выручыла падсобная гаспадарка, тут выгадала і прадала дваіх свіней, зарабіла і на бульбе, збожжы. Зробім касметычны рамонт у класах, перакладзем печкі, — дзеліцца планами дырэктар, — частку грошай патрацім на добраўпарадкаванне». Гаспадарская рука кіраўніка тут адчуваецца ўсюды. Радуе чысцінёй дзіцячы садок, цешыць вока ўтульны школьны дворык, дзе побач з яркімі альтанкамі разбіты і акуратна абкладзены каменчыкамі кветнікі.

У поўным парадку і гарод, які даглядаюць дзяўчынкі і хлопчыкі з працоўна-аздараўленчага лагера з дзённым наведваннем. У той дзень працавалі на праполцы капусты, пад якую адведзена не адна сотка зямлі. А побач — буракі, цыбуля, фасоль, морква, агуркі. Школа ўмее забяспечыць сябе гароднінай, якая дапамагае карміць школьнікаў смачна і танна.

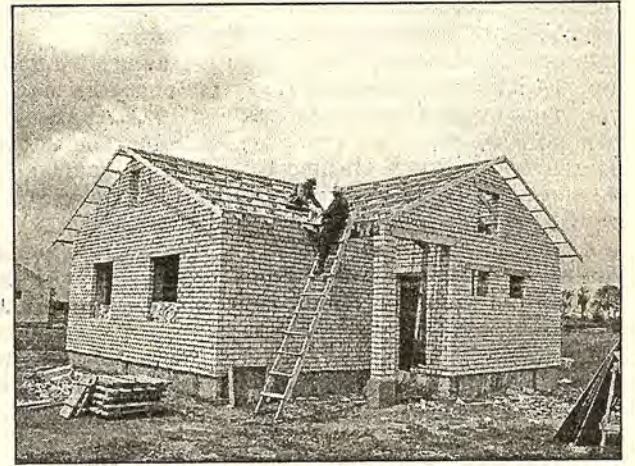
Марына СЛІЖ.

Самым надзейным відам транспарту і адначасова памочнікам ва ўсіх справах ў вёсцы застаецца конь. З яго дапамогай сеюць, садзяць і разворваюць бульбу, ездзяць у магазін і, як гэта жанчына, у млын.

Рабочыя Валожынскага ДРБУ-167 рамантуюць дарогу, кладуць новы асфальт.

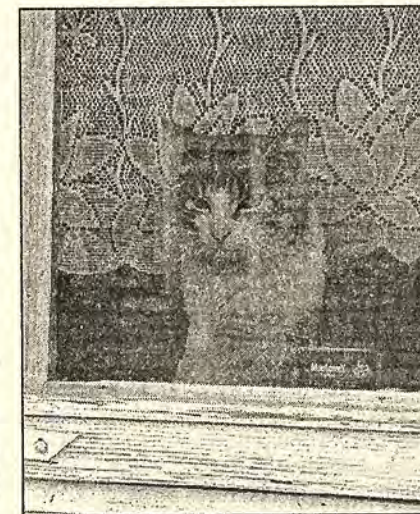
Дом апранаецца ў дах. Праз нейкі час засвеціцца і яго вокны. Яшчэ адна маладая сям'я ў Дубіне атрымае сваё жыллё.

Царква стаіць у цэнтры вёскі. Пабудаваная яна ў 1868 годзе з бутавага каменю. З'яўляецца помнікам архітэктуры псеўдарускага стылю.

Гусей у сям'і Ковалёў вырошчваюць пяць гадоў. У птушанят, якія вывеліся сёлета, дзве мамы — гусыня і белая курачка, якая таксама сядзела на яйках.

За журналістамі, што наведаліся ў Дубіну, назіраў праз акно кот.

Дзяўчынкі і хлопчыкі з працоўна-аздараўленчага лагера Дубінскай агульнаадукацыйнай базавай школы-сада даглядаюць капусту.

Фота Сяргея МАЦІШОВА.

■ АНЕКДОТЫ З ДУБІНЫ

Надакучылі госці...

Сустрэўся неяк дубінец з сябрам у горадзе.

— Ну, як табе жывецца? — цікавіцца ў таго.

— Добра жыву, — адказвае сябра. — Адно засмучае: суседзі панадзіліся ў госці хадзіць. Штодзень то адны, то другія наведваюцца. Да таго надакучылі: не ведаю, што і рабіць.

— А ты зрабі, як мы ў вёсцы, — раіць дубінец. — Як толькі госці на парог — пачынай жонку біць. Адразу хадзіць перастануць. Нездарма ж кажуць: «Бі сваіх, каб чужыя баяліся!»

Мужава дыета

Адна жонка паскардзілася ўчастковаму на свайго мужа-п'яніцу. Той выклікаў яго да сябе і грозна пытае:

— Яхрэм, навошта ты зноў грошы прапіў? Цяпер жонцы з-за цябе галадаць даўдзеецца. — Знайшлі каму верыць.

Дык яна ж сама сказала, што трэба крыху пагаладаць, а то задужа распаўнела.

Не той пасажыр

Едуць у аўтобусе пасажыры. Адзін звяртаецца да другога:

— Скажыце, калі ласка, вы часам не з Дубіны будзеце?

— Ды не, — адказвае той.

— А жонка ваша не з Дубіны?

— Ды не, не з Дубіны?

— Прабачце, а бацькі вашы не ў Дубіне жывуць?

— Не, не ў Дубіне.

— А можа, у вас там родныя ці знаёмыя жывуць?

— Няма ў мяне там нікога. Чаго вы прычапіліся?

— Я табе прычыплюся! А ну, зараз жа знімі сваю нагу з маёй. Ні разу ў Дубіне, аказваецца, не быў, а па чужых нагах топчыцца, як слон. Ну, і нахабныя людзі пайшлі.

■ ПАДАРОЖЖЫ

У госці ў Полацк, да Ефрасінні

Ефрасіння Полацкая – выдатнейшая жанчына ў беларускай гісторыі. З яе імем звязана пашырэнне кнігі ў нашым краі, заснаванне сістэмы асветы і летапісання, царкоўная дзейнасць. Жыла Ефрасіння Полацкая ў XII стагоддзі, а пасля смерці прылічаная да святых. Шануецца і праваслаўнымі, і каталікамі, і уніятамі.

Мошчы яе знаходзяцца ў Спаса-Праабражэнскай царкве на тэрыторыі Спаса-Ефрасіннеўскага манастыра. Гэта недалёка ад вакзала ў Полацку. Калі крочыць пешшу – хвілінаў 20-25. Вандроўку можна ладзіць у складзе групы, але можна і асабіста. Аўтобусы з розных куткоў Беларусі і іншых краін пад'язджаюць да брамы манастыра кожныя некалькі хвілінаў. Каб больш даведацца і дзейнічаць арганізавана, я далучыўся да віцебскай групы.

Спаса-Ефрасіннеўскі манастыр стаіць на беразе ракі Палаты і надзвычай прыгожы. У манашак ёсць падсобная гаспадарка: гарод, цяпліцы. Усе работы тут называюцца паслушаннямі і робяцца з благаслаўлення кіруючай асобы. Пры нас, перад тым як прыступіць да працы на грядках, тры манашкі пелі псалом. На двары манастыра чакаем манашку, у якой сваё паслушанне – вадзіць экскурсію. Яна распавядае пра гісторыю манастыра, жыццё Ефрасінні і правілы паводзін у храме. Потым вядзе ў царкву.

Спаса-Праабражэнская цар-

ква пабудаваная пры жыцці і дзякуючы падтрымцы Ефрасінні Полацкай усяго за 7 месяцаў. Будынак высокі, але невялікі па плошчы. Цяпер тут ідзе аднаўленне фрэсак. За станам сочаць электронныя сэнсары. Кожная новая група купляе свечкі і ўносіць у свой адмысловы ліст усіх, каго хоча хто памянуць. Каб прыступіць да мошчаў святой Ефрасінні, трэба пакінуць покладзё і зняць абутак.

Рака (скрыня) з мошчамі знаходзіцца ля самай сцяны. Цела накрыта тканінай, але яго контуры бачныя. Калі стаіш побач – адчуванне неперадавальнае. Гэта сапраўдны пуд, што амаль за 1000 год цела чалавека не стлела. Перад табой – уся беларуская гісторыя ад старажытнасці да нашых дзён. І яшчэ. Ад Хрыста да Ефрасінні – амаль 1000 год, і ад яе да нас – таксама. Вось наколькі ўсё тут блізка і рэальна!

Прыклаўшыся да мошчаў, трэба стаіць ля яе ног, сагнуцца ў паклоне і прапаўзіць пад целам метры 2. Прычым прапаўзаюць усе. У групе было шмат інвалідаў як сярод дарослых, так і сярод дзяцей: слепыя, куляваныя, з іншымі хваробамі.

Пасля таго для кожнай групы служыць малебен хвілінаў на 10. У ім асноўны націск робіцца на тое, каб людзі пазбавіліся ад хваробаў. Потым святар благаславіў усіх на вяртанне дадому.

Доступ да цела святой Ефрасінні закрануеца ў 16 гадзін. Знакаміты крыж Ефрасінні Полацкай, які быў страчаны ў гады вайны і адноўлены зусім нядаўна, выстаўля-

ецца тут па нядзелях. Святую ваду можна набраць на падвор'і манастыра, там, дзе вісіць шыльда "Царкоўная лаўка".

Калі яшчэ хто захаце здзейсніць паломніцтва да Ефрасінні, то цалкам паспее, калі прыедзе ў Полацк у 13.00 (адпраўленне з Маладзечна ў 8.30) і выехаць назад у Маладзечна ў 14.44 (прыбыццё да нас у 19.36). У тым выпадку, калі ёсць жаданне і магчымасць пабываць у Сафійскім саборы, музеі кнігадрукавання і іншых цікавых мясцінах Полацка, да вашых паслуг цягнік Полацк-Мінск адпраўленнем у 1.04 штодзень.

З іншых уражанняў падарожжа на Полаччыну запаміналася незвычайнай прыгажосцю ўшацкіх азёраў і наваполацкай прамысловай зоны. Для параўнання: у Маладзечне жыве каля 98 тысяч чалавек, у Полацку – 88 тысяч, у Наваполацку – 96 тысяч. Наваполацкая прамысловая зона аддзеленая ад горада 3-4 кіламетрамі лесу, а па плошчы не саступае гораду. Уявіце: цэлыя дзесяткі квадратных кіламетраў цэхаў, труб, трубаправодаў. Толькі на "Палімеры" ёсць 9(!) асноўных прадаўных! А аб'яднанне "Нафтан" дык яшчэ большае! Мясцовыя экалагі сцвярджаюць, што ад такой канцэнтрацыі прамысловасці перыяць і людзі, і лясы, і Заходняя Дзвіна.

Такім чынам, праз стагоддзі мы з удзячнасцю ўспамінаем жыццё і дзейнасць такіх славетных людзей, як Ефрасіння Полацкая. А вось толькі што скажучу нашчадкі аб нашых дасягненнях?

Алег БЯГАНСкі.

Ефрасіння (Прудслава) Полацкая. Князеўна, асветніца, ігумення манастыра Святога Спаса ў Полацку, беларуская святая. Жыла ў XII стагоддзі. Дачка малодшага сына князя Святаслава-Георгія.

Малюнак Маньжыковай Аляксандры, 13 год, <http://child-art.litp.by/images/fudschool/manjakova.jpg>

■ КАЛЯНДАР

Маладзечанская настаўніцкая семінарыя. Цяпер там месціцца станказавод.

Фота з архіва "РГ".

25 чэрвеня. 140 год з часу заснавання (адкрыта 08.11.1864 г.) Маладзечанскай настаўніцкай семінарыі. Сярэдняя спецыяльная навучальная ўстанова для падрыхтоўкі настаўнікаў пачатковых народных вучылішчаў, адна з першых у Расійскай імперыі (1864 - 1920). Тэрмін навучання 2 гады, з 1870 – 3 гады, а з 1907 – 4 гады. Выкладаўся закон божы, гісторыя праваслаўнай царквы, заалогія, батаніка, арыфметыка, геаметрыя, царкоўнаславянская і руская мовы і літаратура, гісторыя і геаграфія Расіі, метадыка выкладання, асновы педагогікі і інш. Пры семінарыі існавала ўзорнае вучылішча, дзе семінарысты праходзілі практыку, была абсталяваная метэаралагічная пляцоўка. У семінарыі выкладалі беларускія этнографы і фалькларысты Нікіфароўскі, Крчакоўскі. У 1915 пераведзена ў Смаленск. За 50 гадоў семінарыю скончылі 2 тысячы чалавек. Сярод навучэнцаў Флягонт Валынец, Пётр Мятла, Міхась Чарот, Сымон Рак-Міхайлоўскі, Міхась Забэйда-Суміцкі.

■ КНІГ НАШЫХ ЗЕМЛЯКОЎ

Жыццёпіс Яна Хадкевіча

Хто ён – Ян Караль Хадкевіч (1560-1621)? Палкаводзец беларускай зямлі. Так характарызуе выдатнага сына Айчыны ў кнізе "Правадыр крылатых вершнікаў: Ян Караль Хадкевіч" гісторык, археолаг Міхась Чарняўскі (нараджэўся ў вёсцы Круці Мядзельскага раёна ў сакавіку 1938 года).

Канец XVI – пачатак XVII стагоддзя ў кнізе Міхася Чарняўскага быў самы блізкі ад нас час. Настолькі вобразна, рэльефна выпісаны падзеі даўно мінулых дзён. Гусарскія атакі, ураганныя хвалі вершнікаў, рык тысяч мужчынскіх горлаў, аглушальны тупат конскіх капытоў... Робіць Міхась Чарняўскі і лаканічныя, ды разам з тым яркія, выразныя экскурсы да падзей, што папярэднічалі вайсковай дзейнасці Яна Караля Хадкевіча. У прыватнасці, расказвае пра пераможную бітву Міхала Глінскага з татарамі пад Клецкам.

Талент нашага суайчынніка асабліва выявіўся ў бітве Хадкевіча з войскам Карла IX. Міхась Чарняўскі падрабязна асвятляе стратэгію і тактыку дзеянняў беларускага войска. "Час ішоў, а бітва не пачыналася. Праціўнікі займалі выгядныя пазіцыі на пагорках, падзеленых лугавінай з ру-

чаём. Распачаць актыўныя дзеянні значыла спусціцца ў нізіну і атакаваць пад гару. Да абеду абыходзіліся дробнымі сутычкамі самых храбрых майстроў шаблі. Аднак потым, каб завабіць Карла IX, Ян Хадкевіч намерыўся ўжыць хітрасць. Папярэдзіўшы, каб не рабіць панікі, сваіх афіцэраў аб задушманым маневры, ён загадаў загонам лёгкіх вершнікаў сімуляваць адступленне. Кароль, у якога таксама канчалася цяргенне, падумаў, што беларусы пакідаюць пабаявішча, і даў знак пачынаць наступ", — піша гісторык. Ян Караль Хадкевіч выявіў сябе майстрам ваеннага прагнозу, здолеў пралічыць ворага. І ўсе аператыўныя рашэнні прымаў, зыходзячы з імгненнага аналізу сітуацыі, але разам з тым вытрымліваў агульную лінію. Гэта ў значнай ступені і дапамагло меншым сіламі атрымаць перамогу над пераўзыходзячым колькасцю, а не майстэрствам, праціўнікам. Пад Кіргхольмам палегла бальшыня шведскай пяхоты, блізу паловы райтары. Недабіткі дамкнулі да караблёў у вусці Дзвіны і спехам пашпымі за мора. Вечарам гэтага дня ва ўсіх Інфлянтах ужо не заставалася ніводнага шведскага жаўнера!" І далей: "Трыумфатарам уступіў Ян Хадкевіч у Рыгу, маючы з сабой 60 трафейных сцягаў і 11 гарматаў. Як паведамляў ён затым Жыгімонта Вазу, уласныя страты былі каля 100 заб-

ітых і 200 параненых жаўнераў.

Кіргхольмская бітва – найбольш класічны прыклад пераможнага выкарыстання гусарыі. Дзякуючы дасканалай вывучцы, дысцыплінаванасці, а найбольш палкаводчаму генію Яна Караля Хадкевіча яна прычынілася да поўнага "знішчэння шматкроць перасяжных сілаў праціўніка".

Што цікава, фактычна імя Яна Хадкевіча толькі цяпер напоўніцу вяртаецца ў Беларусь. Хаця яшчэ ў XVII стагоддзі харвацкі паэт Іван Гундуліч прысвяціў нашаму суродзічу паэму "Асман". Праслаўляў Яна Хадкевіча і каталіцкі дзеяч і прамоўца Пётра Скарга, і новаляцінскі паэт Мацей Сарбеўскі. Кніга Міхася Чарняўскага – новы радок у аднаўленне гістарычнай справядлівасці ў адносінах да славутага военачальніка.

Варта нагадаць, што гісторык і археолаг, які яшчэ ў 1960-1970-я гады засведчыў сябе вопытным шукальнікам сямейна-мемуарнага, адкрыў летапісны Лошак на Валожышчыне (разам з Зянонам Пазняком), стварыў і сапраўдную бібліятэку пазнавальнай і мастацкай гістарычнай літаратуры. І цяпер школьнікі з ахвотай чытаюць яго прыгодніцкія аповесці "Страла Расамахі" і "Вогнепаклоннікі". Па праву Міхася Чарняўскага прынялі і ў Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

■ ВЫСТАВЫ

Быкаву прысвячаецца

МІНСК. Ва Ушацкім музеі народнай славы (Віцебская вобласць) праходзіць выстава твораў беларускіх мастакоў, прысвечаная 80-годдзю з дня нараджэння народнага пісьменніка Беларусі Васіля Быкава.

Як паведаміў БелаПАН куратар выставы, кіраўнік творчай суполкі «Пагоня» Беларускага саюза мастакоў Мікола Купава, выстава адкрылася 19 чэрвеня, у дзень нараджэння пісьменніка. Яе арганізатарам выступіў Ушацкі музей народнай славы. Дэманструецца каля 40 твораў жывалісу і графікі мастакоў з Брэста, Віцебска і Мінска. Сярод карцін М.Купава адзначыў партрэт Васіля Быкава работы ўкраінскага мастака Сяргея Ткачэнкі, ілюстрацыі да твораў пісьменніка, выкананыя народным мастаком Беларусі Арленам Кашкурэвічам, а таксама плакаты Уладзіміра Крукоўскага, прысвечаныя тэме Вялікай Айчыннай вайны і беларускага нацыянальнага адраджэння.

«Я паказваю на выставе свае працы, якія адпавядаюць быкаўскаму разуменню другой сусветнай вайны. Гэта графічныя лісты «Лясная школа», «Подзвіг Трыфана Лук'яновіча» і «Хатынь», — сказаў М.Купава.

Паводле БелаПАН.

■ ПАРТРЭТ

Ураджэнец
Смаргоні едзе
на Алімпіяду

Баксёр Аляксандр Апана-сёнак, які ў красавіку атрымаў права выступіць на Алімпійскіх гульнях, у чарговы раз даказаў сваю моц. Ён у сваёй звышчужкай вагавай катэгорыі (+91 кг) выйграў чэмпіянат краіны, што адбылося ў Брэсце 10-15 чэрвеня.

Трэнер спартсмена Віктар Баранаў, з якім яны жывуць і працуюць у Гомелі, расказаў, што на чэмпіянаце ў гэтай катэгорыі, акрамя нашага земляка, заявіліся яшчэ два «байцы». Настаўнік лічыў за лепшае сустрэцца з абодвума, узагаціць практыку паядынкаў, але кіраўніцтва зборнай краіны вырашыла інакш.

У матчы канкурэнтаў перамог Аляксандр Усцінаў, які важыць 126 кг, прыкладна на 30 болей за Апана-сёнака. У фінале Саша яго «пабіў» з лікам 36:12.

Цікава, што Усцінаў за апошні год стаў ужо трэцім карэнным расіянінам у звышчужкай вазе, якіх рознымі шляхамі прывозяць у Беларусь. Маецца на ўвазе, што яны змогуць выступаць за зборную нашай краіны, але ўсіх трох Аляксандр адолеў, альбо ў спарынгах на зборах, альбо на афіцыйных спаборніцтвах. Ён даказаў, што і дзямарослы беларус можа добра выступаць у гэтай катэгорыі. З аднаго боку, не надта прыемна ўвесь час знаходзіцца пад пэўным псіхалагічным гнётам, але, з іншага боку, спартсмен такім чынам атрымлівае якасную спарынгавую падрыхтоўку.

Працяг будзе. Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ МАСАВЫ ФУТБОЛ

I першаклашкі гулялі

МАЛАДЗЕЧНА. Каля 1100 дзяцей у складах 86 каманд гулялі ў футбол на працягу месяца на палях школ горада. Гэта былі масавыя спаборніцтвы, прысвечаныя 60-годдзю вызвалення Беларусі, якія не маюць аналагаў у краіне. Яны праведзены пад патранажам гарвыканкама, а арганізатарскую работу ажыццявіў завадар амаатарскага футбола ў горадзе Анатоль Ішчанка.

Акрамя зразумелых мэтай патрыятычнага выхавання падлеткаў і актывізацыі спартыўных мерапрыемстваў у іх асяроддзі, турнір насіў яшчэ адну вельмі важную — пошук таленавітых хлапчукоў, якіх дагэтуль па розных прычынах не заўважылі трэнеры ДЮСШ.

Па кожным ўзросце ўдзельнічалі як мінімум восем школ. Сярод першых класаў перамагла гімназія №6, сярод другіх — СШ №14, чацвёртых — СШ №7, пятай — СШ №8, шостых — СШ №2, сёмых — СШ №2, восьмых — СШ №14. Юнакі дзевяціх-адзінацятых класаў складалі зборныя сваіх школ і выступалі ў залік традыцыйнай спартакіяды. Тут перамагла СШ №8, а прызёрамі сталі гімназія №10 і СШ №7.

У сераду, 23 чэрвеня, на гарадскім стадыёне адбылося ўрачыстае ўзнагароджванне прызёраў. Каля трохсот хлопцаў атрымалі прыгожыя медалі, а каманды — кубкі за перамогу. Таксама камандам былі ўручаны футбольныя мячы: за першае месца — тры мячы, за другое — два, за трэцяе — адзін. Найбольшую калекцыю мячоў — па дзевяць — сабралі адразу тры школы: другая, сёмая і чацвёртая.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Аліна Станкевіч і Аляксей Сёмуха сьпеюць адкрылі ўрачыстасць.

Фота Сяргея МАЦЮШОВА.

■ ФУТБОЛ, ПЕРШАЯ ЛІГА

Важныя перамогі

Смаргонь — Баранавічы 2:1.

Галы: Кітурка (25), Трындзюк (83); (10). Склад: Кана-шэвіч — 4. Курак, 2. Сінічын, 3. Рыбак, 5. Трындзюк — 6. Тарасаў, 9. Гамановіч (14. Дукса, 72), 7. Кухлей (15. Дзігілевіч, 55), 8. Кукалевіч (17. Урублеўскі, 53) — 10. Карасёў, 11. Кітурка.

Выдалены Рыбак на 49 хвілін. Выдалены футбаліст «Баранавічаў» на 75 хвілін.

19 чэрвеня. 2000 гледачоў. Суддзя Мяцельскі.

Госці забілі хуткі гол, выкарыстаўшы мітусню ў штрафной пасля падачы вуглавога — 0:1. Адказ не прымусіў сябе чакаць. Трындзюк са свайго флангу навесіў са штрафнога, і Кітурка ўдарам галавою пацэліў у правую дзевятку — 1:1. Увогуле да перапынку больш атакавалі смаргонцы.

Выдаленню Рыбака папярэднічала кур'ёзная сітуацыя. Ён атрымаў другую жоўтую картку, але, суддзя забыў яго выдаліць. Гэта было зроблена праз некалькі хвілін пасля падказкі інспектара. У меншасці гаспадары сталі дзейнічаць на контратаках, і Карасёў разы тры збігаў да чужых варот. Аднойчы яго груба збілі, што прывяло да выраўнівання складаў.

Пераможны гол зноў стаў вынікам дзеянняў Трындзюка. Ён са штрафнога з флангу моцна прабіў у блізкі кут, застаўшы знянацку галкіпера — 2:1.

Мікіта ЛІСТАПАД.
Верас (Нясвіж) — Маладзечна 0:1.

Гол: Шушкевіч (84). Склад: Міхайлаў — Дрозд, Бычкоўскі, Раманоўскі — Новаш (Яшын, 58), Дараховіч, Альховіч, Вышыньскі

(Татун, 74), Г. Савіцкі — Шушкевіч, Вострыкаў (Гірко, 66).
19 чэрвеня. 1750 гледачоў. Суддзя Язевіч.

Перад матчам адбылася сустрэча «бацькоў» клуба з футбалістамі каманды — былі аддадзены некаторыя даўгі па зарплате, а таксама зроблены абяцанні на будучае. Вынікі не прымусілі сябе чакаць: у Нясвіжы маладзечанцы дзейнічалі моцна і ўпэўнены, гулялі сабе на радасць. Асабліва стараліся апорныя паўабаронцы Альховіч і Дараховіч, якому на тым тыдні споўнілася 25 гадоў. Аднак доўгі час каманда не магла забіць, хаця мела трычатыры выдатныя моманты, а яшчэ была сітуацыя, калі суддзя, на думку галоўнага трэнера Віталія Казяка, пашкадаваў прызначыць пенальці. Лія сваіх варот дазволілі стварыць небяспеку толькі аднойчы.

Урэшце ўзяццем варот вызначыўся (упершыню ў сезоне) Шушкевіч. Яшын аддаў мяч

Татуну на правым флангу, той прасунуўся да вонкавай лініі і навесіў уздоўж варот. Мяч пераляцеў галкіпера, і Шушкевіч галавою літаральна «ўнёс» прадмет гульні ў сетку.

Лакаматыў — Хімік 1:1, ЗЛІН — Камунальнік 3:1, Ведрыч-97 — Вертыкаль 1:0, Дынама-Юні — Ліда 2:1, Днепр-ДЮСШ-1 — Граніт 2:2, Бяроза — Тарпеда-Кадзіна 2:2.

1. Лакаматыў	29
2. Ведрыч-97	25
3. ЗЛІН	22
4. Баранавічы	19
5. Смаргонь	17
6. Хімік	17
7. Бяроза (-1)	16
8. Маладзечна	15
9. Ліда	14
10. Верас	14
11. Дынама-Юні (-1)	13
12. Камунальнік	11
13. Граніт	11
14. Вертыкаль	7
15. Днепр-ДЮСШ-1	5
16. Тарпеда-Кадзіна	4

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ЕўРА-2004

Восем каманд і сем матчаў

Стадыя групавога турніру завяршылася ў сераду, і засталася 8 каманд, якія разыграюць першыноства ўсяго за 7 матчаў.

Маральным фаварытам з'яўляецца Чэхія, якая выйграла ўсе сустрэчы, прычым заўсёды першай прапускала. Найменш відывішчуную гульні дэманструюць Партугалія і Грэцыя.

Чэмпіянат пакінула палова

ўдзельнікаў. Пяцрых самых слабейшых аўтар называў яшчэ пасля 1 тура. Астатнія трые носяць гучныя назвы, напрыклад, раней выйгравалі такія еўратурніры. Аднак яны не змаглі адолець тых, хто аказаўся ў групе вышэй. Іспанія — з грэкамі 1:1 і партугальцамі 0:1. Італія — з датчанамі 0:0 і шведамі 1:1 (цуда-гол шведа Ібрагімавіча, які, стоячы спіной да варот,

прабіў пяткай, накіраваўшы мяч у верхні кут). Германія — з галандцамі 1:1 і чэхамі 1:2.

Цікава прыгадаць сустрэчы паміж камандамі, што выйшлі ў плэй-оф. Грэцыя — Партугалія 2:1, Францыя — Англія 2:1 — памятныя гульні першага тура. Швецыя — Данія 2:2 — вынік задаволіў абодвух сапернікаў, пакінуўшы за боргам італьянцаў. Не будзем казаць, што каманды ўвайшлі ў брудную змову, а проста зазначым: футбол адлюстроўвае само жыццё з усімі яго акалічнасцямі. Чэхія — Галан-

дыя 3:2 — пакуль самы яскравы матч на Еўра-2004.

Найбольш галоў (па 4) зараз маюць двое нападаючых. Калі галандзец Ван Ністэльёра даўно зарабіў сабе імя, то 18-гадовае англічанін Руні стаў адкрыццём гэтага турніру. Вельмі хочацца, каб слава і грошы не згубілі рана пастаўлеўшага юнака. Няхай яму служыць прыкладам лепшы футбаліст за паўвека існавання УЕФА француз Зідан, які ў свае 32 гады атрымлівае задавальненне ад самой гульні.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табла

■ ФУТБОЛ, АМАТАРЫ

СМАРГОНЬ. Каманда ДЮСШ-2 (Смаргонь) выйграла Кубак Гродзенскай вобласці.

Паступова былі пераможаны «Поўдзень» (Ліда) 2:1 на выездзе, «Сахкамбінат» (Скідзель) 3:0 дома, «Нёман-2» (Масты) 2:1 на выездзе і ў фінале ў Гродне 16 чэрвеня «Камунальнік» (Шчучын) 6:2.

Галы ў рашаючай сустрэчы забівалі ўзятыя на дапамогу з клуба першай лігі Сяргей Кітурка (3), Алег Вярбіцкі, Павел Рыбак і мясцовы выхаванец Віталь Ушакевіч. Таксама ў гэтых матчах выдатна сябе праявілі прадстаўнікі клуба Сяргей Шляхавой і Дзмітрый Канончанка, юны смаргонскія хлопцы Аляксей Беніцэвіч, Іван Смольскі, Вадзім Дыро. Працуюць з калектывам трэнеры Віктар Страшыньскі і Уладзімір Беніцэвіч.

Сёлага ўпершыню да розыгрышу Кубка краіны атрымалі права далучацца пераможцы кубкавых спаборніцтваў у абласных і горадзкіх Мінску. Гэтай магчымасцю захацелі скарыстацца толькі двое такіх шчасліўчыкаў, у тым ліку нашы землякі. Праўда, прадстаўнікоў клуба першай лігі далучаць будзе нельга, затое можна ўзяць пяцёрку гульцоў з іншых каманд абласнога чэмпіянату.

Тут ДЮСШ-2 на цяперашні момант займае 7 месца з балансам: +4=2-2 16-5. Праведзены матчы — «Белкард» (Гродна) 1:0 дома, КФК (Слонім) 0:0 на выездзе, «Ніва» (Дзятлава) 0:2 на выездзе, «Хімвалакно» (Гродна) 0:0 дома.

■ ФУТБОЛ, ЖАРАБ'ЁўКА

Матчы 1/32 Кубка краіны пройдуць 14 ліпеня без удзелу прадстаўнікоў вышэйшай лігі на палях каманд, малодшых па рангу. Рэгіён прадставяць тры калектывы.

Змена (Мінск) — Смаргонь. Горкі — Маладзечна. ДЮСШ-2 (Смаргонь) — Ліда.

«Змена» і «Горкі» выступаюць у другой лізе. Цяпер мінчане пад кіраўніцтвам вядомага трэнера Івана Савосцікава, маючы шэраг моцных футбалістаў, знаходзяцца на першым месцы (7 перамог і 1 паражэнне), а прадстаўнікі Магілёўшчыны ідуць на 12 месцы (1 перамога, 2 нічыі, 6 паражэнняў) з 13.

■ ГАРАДОШНЫ СПОРТ

Працягваецца барацьба ў другой лізе клубнага чэмпіянату.

Валожынцы не змаглі прабіць у васьмёрку мацнейшых, а маладзечанскае «Юнацтва» дабілася права выступіць у паўфінале. Для гэтага спатрэбілася дома 19-20 чэрвеня ў групуваў турніры чатырох каманд заняць другое месца. Праведзены матчы — «Шахцёр» (Салігорск) 0:2, «Ветэраны» (Мінск) 2:0, «Камунальнік» (Жодзіна) 2:1. Плэй-оф адбудзецца ў Мінску 17 ліпеня. Сапернік «Юнацтва» ў паўфінале — «Лакаматыў» (Орша). Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ АНОНС

27 чэрвеня. 17-00. Смаргонь — Лакаматыў (Мінск). +1=0-1 2-2. Апошні матч — 2:1 (Кошаль, Пагоцкі) дома 2 верасня 2002 года.
27 чэрвеня. Граніт (Мікашэвічы) — Маладзечна. +2=0-0 4-1. Апошні матч — 2:0 (Макрыцкі, Лукін) на выездзе 29 кастрычніка 2000 года.

ВІНШАВАНКІ

■ ПАРАДЫ САДАВОДА І АГАРОДНІКА

Што і як рабіць у ліпені

Мікалаю Уладзіміравічу
Туру.
Каханы, з днём нараджэння!

Заставайся заўсёды такім, які ты ёсць: любячым, добрым і жыццярэдасным.

З любоўю жонка і дзеці.

Сашачку Сыраваша з Вілейкі з днём нараджэння! Здраўя, сямейнага дабрабыту. Жонка Люда і дзеці Жэня, Рома.

Юрый Арсеневіч Крывашэй! Вінуем з наступным днём нараджэння! Жадаем ад Бога здароўя, ад сонца — цяпла, ад людзей — добра. Бацькі з в. Кобузі.

Наталлію Арсенеўну Дэнісюк вінуем з днём нараджэння! Будзь здаровай, прыгожай і шчаслівай. Кахання табе і поспеху ва ўсім. Бацькі з в. Кобузі.

Ірыну Скапец вінуем з днём нараджэння! Жадаем здароўя і поспеху у вучобе. Бабуля Вера, дзядуля Лёня і прабабуля Ніна Капучкія.

Ірыну Скапец вінуем з заканчэннем 9 класа! Няхай жаданае абавязкова споўніцца. Бабуля Вера, дзядуля Лёня і прабабуля Ніна Капучкія.

Таццяну Пішачку вінуем з днём нараджэння! Жадаю здзяйснення запавятных мару, моцнага здароўя і шчасця. Сяргей.

Вінуем настаўнікаў і выпускнікоў МБГ. Шчыра дзякую ўсім за гады, праведзеныя разам. Сяргей Габруковіч.

ЗНАЁМСТВЫ

Мужчына, 49/172/82, былы ваенны, матэрыяльна забяспечаны, без шк./зв., з інтэлектам і пачуццём гумару, умелыя рукі, аўтамабіль, пазнаёміцца з адукаванай, абаяльнай жанчынай да 43 гадоў, якая нарадзілася пад знакам Шалі, Блізняты, Вадалей, без шк./зв., з пачуццём гумару і романтичнай натурой, для сур'ёзных адносін. Пажадана фота (вярну). 231042, Сморгонь-2, а/с 36.

Прыемная жанчына, 46/170, удава, пазнаёміцца з добрым мужчынам, матэрыяльна забяспечаным, для сумеснага пражывання. 222310, Маладзечна-1, п/п МС 0997520.

Мужчына, 42/176/70, пазнаёміцца з жанчынай да 40 гадоў. 231000, Сморгонь, гапоўштэнт, п/п КН 0032540.

У ліпені прыкметна набіраюць вагу яблыкі, слівы і грушы. Пад іх цяжарам пачынаюць згінацца галіны. Каб яны не зламаліся, пад іх ставяць падпоры. Не шкадуйце недаразвітых, шчарбатых пачарнелых плодоў. Сарвіце або эржэце іх. Гэтым вы аблегчыце работу каранёў і лісця па дастаўцы вады і пажыўных рэчываў у пакінутыя плоды, палепшыце іх якасць.

У гэтым месяцы завяршаюць уборку суніц, затым чаршань, вішань, парэчак, агрэсту. Даводзяць іх да ладу.

Пасля збору суніц выразаюць вусы, калі не патрэбна расада, падкармливаюць расліны вадкім арганічным угнаеннем або поўным мінеральным. Пры моцным разрастанні лістоў і пашкодванні іх кляшчом або хваробамі расліны падкопваюць на вышыні 5-7 см ад зямлі.

Для аховы плодowych дрэў ад паўзучых шкоднікаў дрэвы абкручваюць лоўчым паясамі з паперы, мешкавіны, плёнкі. Супраць тлі і лістарызуцых шкоднікаў дрэвы і кусты апырскуюць адварам бульбоўніку. Бяруць 5 кг здробненага зялёнага або 2 кг сухога, заліваюць

10 л вады і кіпяцяць 30 хвілін. Настойваюць, працэджваюць і перад ужываннем разводзяць вадой у 3 разы, дадаюць 40 г мыла. Тлю знішчаюць і адварам попелу. 300 г прасеянага попелу заліваюць кіпенем, кіпяцяць 20 хвілін. Даюць адвару адстаяцца, потым працэджваюць, даліваюць да 10 л і выкарыстоўваюць.

Канец ліпеня — пачатак жніўня найбольш падыходзіць для акуліроўкі дрэў (прышчэплення пупышкай). Спрыяльныя дні — 23-27 ліпеня. Для ўборкі плодў і ягад спрыяльнымі будуць 1-3, 5, 6 і 8-10, падкармак і паліва — 1-3, 6, 7 і 16-18 ліпеня.

Агароднікі ў ліпені займаюцца галоўным чынам доглядам за раслінамі і зборам ранняй і хуткаспелай гародніны. Разам з тым у закрытым грунце прадаўжаюць сябу і пасадку. Вось чаму кожнага цікавіць, калі гэта лепш рабіць.

Агуркі і памідоры, баклажаны, кабачкі і гарбузы лепш сяць 1, 23-27 ліпеня, зяленіцкія культуры — 1, 23-27 і 30, цыбулю і часнок — 1, 10, 16, перац — 1, 28, 29, капусту — 1 ліпеня.

У ліпені Месяц расце з 17 па

30, а ўбывае з 2 да 17. Неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры дні — 2-5 і 17-20 ліпеня. Выкарыстайце гэтыя дні для апырквання і апыльвання раслін супраць хвароб і шкоднікаў.

Спрыяльныя дні для ўборкі: ранняя капуста — 1-3 і 23-27; агуркоў і зеляніны — 1, 23-27; ранняя бульба і караняплоды — 3-5, 9, 10 і 16 ліпеня.

Паліў і падкармак найбольш карысны дадуць, калі зробіць гэта 4, 5, 16, 17 і 23-25 ліпеня.

Апрацоўваюць расліны супраць хвароб і шкоднікаў настоямі і адварамі тых раслін, што і ў чэрвені.

Супраць каларадскага жука апырскуюць бульбу адварам палыну, растварам попелу. Пры магчымасці пакідаюць сярод бульбы адзіночныя расліны кропу, морквы. Яны сваім пахам прывабляюць наскомых і птушак, якія знішчаюць шкоднікаў.

Аграном
Альбін МАКАРЭВІЧ.

Кінатэатр
«Радзіма»

25-27 чэрвеня.
«Ван Хельсінг», ЗША, трылер, 2 серыі — у 16.00, 18.30, 21.00.
28 чэрвеня — 4 ліпеня.
«Барвовыя рэкі-2: Ангелы апакаліпсіса», Францыя, дэтэктыў — у 19.00 і 21.00.
«Шоу пачынаецца», ЗША, камедыяны баявік — у 17.00.

Для дзяцей

25-27 чэрвеня.
«Біонікл: маска святла», ЗША, прыгоды — у 13.00.
28 чэрвеня.
«Полі», ЗША, прыгоды, анімацыя — у 10.00, 12.00 і 14.00.
29 чэрвеня.
«Дыназаўр», ЗША, прыгоды, анімацыя — у 10.00, 12.00 і 14.00.
30 чэрвеня.
«Аленія Рудольф», ЗША, прыгоды — у 10.00, 12.00 і 14.00.
Працуе бар. Камп'ютэрныя гульні — штодзённа, акрамя панядзелка. Пракат ліцэнзійных відэакасет ад фірмы «ВідэаАльянс».
Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

■ КОНКУРСЫ

Прыз — відэакасета

Добры дзень усім удзельнікам конкурсу. Павінен прызнацца, што пісем ад вас на гэты раз паболела. Што датычыць актыўнасці, то ёй вызначыліся як маладзечанцы, так і вялічане. Няправільны адказ быў толькі адзін. Імя і прозвішча савецкай кіназоркі і спявачкі Людміла Гурчанка, а не Людміла Абранчук, як напісаў адзін з удзельнікаў конкурсу.

На гэты раз вам прыйдзеца адгадаць імя (пытанні 1-4) і прозвішча (пытанні 5-9) вядомага кінаакцёра і спявачка.

1. Што з пералічаных абавязаны насіць член піянерскай арганізацыі? (Акуляры. Гальштук. Ласты.)

2. Як называецца ідэя, якой не суджана збыцца? (Ілюзія. Аказія. Калізія.)

3. Хто з гэтых амерыканскіх прэзідэнтаў перасоўваўся з дапамогай інваліднай каляскі? (Рузвельт. Трумэн. Джонсан.)

4. У якім з гэтых расійскіх рэгіёнаў артыст Міхаіл Еўдакімаў абраны па пост губернатара? (Алтай. Комі. Саха.)

5. У якім з гэтых нямецкіх гарадоў у 1415 годзе быў спалены Ян Гус? (Веймар. Канстанц. Рэгенсбург.)

6. Якое з пералічаных дрэў называюць «мамантавым»? (Эўкаліпт. Секвоя. Баабэб.)

7. Як звалі настаўніка, у якога закахалася галоўная гераіня камедыі Янкі Купалы «Паўлінка»? (Адольф. Пранціс. Якім.)

8. Які з гэтых бальных танцаў «нарадзіўся» ў Мексіцы? (Румба. Самба. Вальс.)

9. Якія з гэтых птушак бываюць вясковымі і гарадскімі? (Сініцы. Шпакі. Ластаўкі.)

Каб разгадаць заданне, вам неабходна: па-першае, адказаць на пытанні, да кожнага з якіх даюцца тры варыянты адказаў, адзін з іх — правільны; па-другое, з кожнага слова-адказу ўзяць першыя літары і скласці з іх словы.

Чакаем вашых адказаў 10 дзён, а ў рэдакцыю за купонам на відэакасету запрашаем бібліятэкара сярэдняй школы №3 горада Вілейкі Вялянціну Літвіновіч. Атрымаць прыз можна ў пунктах продажу аўдыё- і відэатавараў у «Дзіцячым свеце», «Пасажы», на калгасным рынку і міні-рынку «1000 дробязяў».

Конкурс вядзе
Мікола ЛІПСКІ.

■ ІМЯНЫНЫ

25 чэрвеня

Праваслаўныя: Ганны, Аўксенція, Андрэя, Ануфрыя, Арсенія, Івана, Іоны, Пятра, Сцяпана, Феафіла.

Каталіцкія: Дароты, Люцыя, Вільгельма.

26 чэрвеня

Праваслаўныя: Акуліны, Ангеліны, Ганны, Зоі, Івана, Савы.

Каталіцкія: Дануты, Паўла, Яна.

27 чэрвеня

Праваслаўныя: Георгія, Елісея, Мяфодзія, Мсціслава.

Каталіцкія: Марыі, Кірыла, Уладзіслава.

28 чэрвеня

Праваслаўныя: Амоса, Віта, Ераніма, Іоны, Касьяна, Лазара, Мадэста, Рыгора, Фёдара, Яфрэма.

Каталіцкія: Ірынея, Лявона.

29 чэрвеня

Праваслаўныя: Аўгустына, Ціхана.

Каталіцкія: Апосталаў Святых Пятра і Паўла.

30 чэрвеня

Праваслаўныя: Мануіла, Савая, Савелія.

Каталіцкія: Люцыяны, Эміліі.

TRANСПАРТ

ПРАДАМ

- А/м з Германіі. Т. у Маладзечне 50183, (8-029) 6560483.
- Аўдзі В-4, 1994 г.в., 2.0, ABS, airbag, эл/люк, музыка, г/у, ц/з, сігналізацыя. Т. (8-029) 7606040.
- Аўдзі-80, 1989-90 г.в., 1,6 мана, цёмна-сіняя, кар. фар, фаркоп, люк, літтыя дыскі, 2 мес. у РБ. Т. у Вілейцы 32080.
- Аўдзі-80 ТД, 12.1986 г.в. Т. у Вілейцы 53666 (пасля 18.00).
- Аўдзі-80, 1983 г.в., авар., 400 у.а. Т. у Вілейцы 58177, (8-029) 7031403.
- Аўдзі-80, 1980 г.в., 1,65. Т. у Вілейцы 57771.
- Аўдзі-100, 1983 г.в., 2,0і, вішнёвы, 1200 у.а. Т. у Вілейцы 58567, (8-029) 6354515.
- БМВ-3165, 1990 г.в., аб'ём 1,6, 2000 у.а. Т. (8-029) 6870898.
- БМВ-524 ТД, г/у, ц/з, эл/люк, эл/люстэркі, сігналізацыя, серваруль, карэктар фар, 4300 у.а., торг. Т. у Вілейцы 55610, (8-029) 7091519.
- BA3-2101, добры стан. Т. у Маладзечне 90414.
- BA3-2101, капрамонт кузава, 480 у.а., торг. Т. у Вілейцы 51950, 35188.
- BA3-2103, 1979 г.в., BA3-2107, 1994 г.в. Т. у Вілейцы 32918.
- BA3-2103, 1975 г.в., вішнёвы, нядорага. Т. у Маладзечне 41953.
- BA3-2103, 1978 г.в., добры стан. Т. у Вілейцы 53032.
- BA3-2104, 1990 г.в., у добрым стане, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 32972.
- BA3-2105, 1982 г.в., добры стан, страхоўка, новая гума. Т. (8-029) 7653828.
- BA3-2105, 1991 г.в., 1100 у.а., добры стан. Т. (8-029) 5587292.
- BA3-21053, 1983 г.в., 1,55, 780 у.а. Т. у Маладзечне 39770, (8-029) 6664631.
- BA3-21063, 1987 г.в., 1000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 58308.
- BA3-21063, 1985 г.в. Т. у Вілейцы 53410.
- BA3-2107, 1985 г.в., добры стан. Т. (8-029) 5514842.
- BA3-2107, 1991 г.в., 1500 см³, 5КПП, выдатны стан, 1300 у.а., торг. Т. (8-029) 7757393.
- BA3-2107, 2005 г.в., бэжавы, 950 у.а., торг. Т. у Маладзечне 75321, (8-029) 7742940.
- BA3-2108, 1993 г.в., 1,3, ідэальны стан. Т. у Вілейцы 33878.
- Вольва-740, 1985 г.в., газ-бензін. Т. у Вілейцы 42336, (8-029) 6340421.
- Вольва-760, 1983 г.в., 1800 у.а. Т. у Вілейцы 51865.
- Мазду-323F, 1991 г.в., г/у, ц/з, 2400 у.а., торг. Т. у Маладзечне 43104 (пасля 18.00).
- Мазду-626 універсал, 1994 г.в., у аварыйным стане. Т. у Маладзечне 71788, (8-029) 6320803.
- Мазду-626, 2.0, тур. дызель, бочка, седан. Т. у Сморгоні 96812 (з 17.00 да 18.00; з 7.00 да 7.30).
- Масквіч-2140 на запчасткі; у частак 15 сотак. Т. у Вілейцы 32086.
- Масквіч-412, 1990 г.в.; лабавое шкло да Масквіча. Т. у Маладзечне 53788.
- Мерседэс-123, 1980 г.в., бензін. Т. у Вілейцы 55358.
- Мерседэс-123, 1982 г.в., 240Д, 1800 у.а. Т. у Валожыне 57192.
- Мерседэс-190Д, 1987-88 г.в., 2,5 см³, г/у, ц/з, кар.фар, эл/люк, ABS, чырвоны, 5КПП, 3250 у.а. Т. (8-029) 7744381.
- Мерседэс-200Д, 1979 г.в. Т. у Вілейцы 33521, (8-029) 6959844.
- Мерседэс-307Д, 1984 г.в., нядорага. Т. у Маладзечне 69062, (8-029) 7684020.
- Міцубісі Галант, 1993-94 г.в., бардовы металік, 2,0 ТД, выдатны стан. Т. (8-029) 5531613.
- Нісан Блюберд, 1989 г.в., 2,0Д, г/у, эл/люстэркі, седан, добры стан. Т. у Астравіцы 21805.
- Опель Амегу Караван, 1992 г.в., 2,3Д, у добрым стане. Т. у Вілейцы 46268.
- Опель Астру, 1993-94 г.в., 1,65, мана, без прабегу па РБ. Т. у Маладзечне 34601.
- Опель Астру, 2350 у.а. Т. (8-029) 7740927.
- Опель Вектру, 1992 г.в., 1,7 дызель, белы, кошт 2700 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57530, (8-029) 6241061.
- Опель Кадэт, 1982 г.в., 1,6 дызель. Т. у Маладзечне 34364.
- Опель Калібру, 10.1994 г.в., 2,0і, чырвоны. Т. у Маладзечне 44760, (8-029) 7654484.
- Опель Рэкорд, 1983 г.в., нядорага. Т. (8-029) 7690143.
- Пажо-309, 1988 г.в., ацынкаваны, амаль выдатны стан. Тэрмінова. Т. (8-029) 5003529.

Купон 26

рэгіянальная
газета

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Анімацыйныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

ТЭКСТ

ПРОЗІШЧА, ІМЯ, АДРАС (НЕ ДЛЯ ДРУКУ)

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі — газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыёмнае сваім блізкім — павіншуйце іх праз газету! Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання і нумар дакумента ўладальніка. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой — платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

Рэно-19, 1993 г.в., сіні металік, 4,8, 2500 у.а., торг. Т. у Вілейцы 51093.

Сеат Ібіцу, 1993 г.в., 1,2і, люк, г/у, ц/з, 5л/100, 2350 у.а. Т. у Вілейцы 75222.

ФВ Гольф, 1991 г.в., 1,6Д. Т. у Вілейцы 32356.

ФВ Гольф, 1985 г.в., колер цёмна-сіні, люк, 1,6 дызель, 3-дверны, 1600 у.а., торг. Т. у Вілейцы 75251 (пасля 17.00).

ФВ Гольф, 1992 г.в., 1,9ТД. Т. (8-029) 6515439.

ФВ Гольф-1, 1980 г.в., КПП аўтамат, 5-дверны, 450 у.а., торг. Т. у Вілейцы 59433, 57768, (8-029) 7674127.

ФВ Гольф-2, 1986 г.в., Д, 5-дверны, тэрмінова, 1350 у.а. Т. (8-029) 7763394.

ФВ Гольф-2, 1989 г.в., 1,3Бі. Т. у Вілейцы 32394.

ФВ Гольф-3, 1994-95 г.в., 1,6 мана, чорны металік, 2 мес. з Германіі. Т. (8-029) 7025529.

ФВ Джэту, 1984 г.в., 1550 у.а. Т. (8-029) 6462185.

ФВ Джэту, 1985 г.в. Т. у Маладзечне 37540.

ФВ Джэту-1, 1983 г.в., 1,65, 650 у.а. Т. (8-029) 6580594.

ФВ Пасат В-4, 1996 г.в., 1,8і, чырвоны, г/у, ц/з, эл/шкло, к/ф. Т. у Маладзечне 77541, (8-029) 7042313.

ФВ Полу, 1997 г.в., 1,4 інжэктар, 5-дверны, г/у, сігналізацыя, CD, 4650 у.а. Т. у Вілейцы 51423, (8-029) 6698934.

ФВ Т2 Каравэлу, 1985 г.в., 1,6Д. Т. у Маладзечне 99625, (8-029) 6394436.

ФВ Т4, 1994 г.в., 6/г, АБС, г/у, сігналізацыя, магнітола, зялёны, 5800 у.а., торг. Т. (8-029) 6215735.

Фіят Тылу, 1993 г.в., 1,6 мана, эл/пакет, эл/шкло, эл/люк, ц/з, сігналізацыя, лёгкая таніроўка, 1 год у РБ. Т. (8-029) 6133252.

Форд Мандэа, 1993 г.в., цёмна-шэры, 1,6і; Мерседэс Бэнц, 1983 г.в., цёмна-карычневый, у добрым стане. Т. у Маладзечне 99479.

Форд Мандэа, 1994 г.в., 1,8ТД, хэтчбек, шэры металік, л/д. Т. у Мядзеле 53478.

Форд Скорпіё, 1986 г.в., 2,5Д, ц/з, г/у, 1450 у.а.; ФВ Пасат-3, універсаль, 1990 г.в., Т. (8-029) 6223589, (8-029) 6724223.

Форд Скорпіё, 1988 г.в., 2,0і, Т. у Маладзечне 45684, (8-029) 6945665.

Форд Скорпіё, 1986 г.в., 2,5Д па запчастках. Т. (8-029) 7767811.

Форд Транзіт, 1994 г.в., пасажырскі. Т. у Сморгоні 51385, (8-029) 7862745.

Форд Фіесту, 1989 г.в., 1,8 дызель, 1520 у.а. Т. у Вілейцы 33063, (8-029) 7572820.

Форд Эскорт, 1987 г.в., 1,6Д; Нисан Датсун, 1984 г.в., 1,65 на з/ч. Т. у Валожыне 58532, (8-029) 6786281.

Форд Эскорт, 1993 г.в., 1,4Б, сіні. Т. (8-029) 6838029.

Форд Эскорт, 1985 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 76738.

Хундай Цывік, 1996 і 1998 г.в., 1,4 л, 5-дверны, з Германіі. Т. (8-029) 7631430, (8-029) 7628313.

Шкода Форман, 1994 г.в., 1,3 мана, вялікія А.Б.С., люк, карэкцыя фар. Т. у Вілейцы 58457.

М/а Фіят Дукато, 1991 г.в., 2,5Д, 1,9Д, нізкі, з Германіі. Т. (8-029) 6731770.

М/а Фіят Дукато, 1991 г.в., 2,5Д, сігналізацыя, 5 пасаж. месцаў, уцелены. Т. (8-029) 6308625.

Малед, 1993 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 41354.

Матацыкл ІЖ-Планета-4 з калёскай. Т. (8-029) 7676188.

ІНШАЕ

Груза-фургон УАЗ-330300, бензін-газ, нядорага. Т. у Ашмянах 32589 (пасля 20.00).

З/ч да Мерседэс-190, 1983 г.в., 2,0і г/з. Т. у Маладзечне 7792477.

3/ч ФОРД СІЕРА. Т. у Мядзеле 49667.

З/ч Мерседэс-123. Т. (8-029) 6640222.

Запчасткі да м/а ФВ Т-2. Т. (8-029) 7631346, (8-029) 6579855.

Кампрэсар "Дыхель", новы; крышку багажніка ФВ Вента; рухавік Аудзі-100, 2000 см³, бензін. Т. у Вілейцы 56862, (8-029) 6382776.

Прычэп "Зубраня", сетку металічную, ліноліум. Т. у Вілейцы 58305.

Рухавік 1,65, Сіеру па запчастках. Т. у Вілейцы 54437.

Фаркоп да Гольфа. Куплю шыфер, 150 лістоў. Т. у Маладзечне 23111.

КУПЛЮ

Аварыйны Форд Скорпіё, 2,5Д. Т. (8-029) 7767811.

Аўтамабіль да 2000 у.а., можна ў аварыйным стане. Т. (8-029) 6454025.

ВАЗ у любым стане. Т. (8-029) 6462185.

ВАЗ-2105; 07; 09; 099, 1995 г.в. і вышэй. Т. (8-029) 6953732.

Запарожац у добрым стане. Т. у Вілейцы 69320.

Малед Сімсан, 4-хуткасны, можна на запчасткі. Т. у Маладзечне 41354.

Балоны для грузавых а/м "МЕТАН", б/у, кіслародныя, вуглякіслыя, аргон і інш. Т. (8-029) 7741017.

Запчасткі да Аудзі-80 "боцка", 1987 г.в. Т. у Валожыне 39212, (8-029) 5012227.

Падшыльнікі. Т. (8-029) 6946057.

П/прычэп 2-, 3-восевы. Т. (8-029) 6989618.

НАЙМУ

Шукаю майстра па рамонту рухавіка да матацыкла ІЖ-Юпіцер-5. Т. у Вілейцы 69320.

ПАСЛУГІ

Вадзіцель ажака паслугі на мэрэпрыемствах. Т. у Маладзечне 74048 (Саша).

Грузаперавозкі МА3 бартавы, 18 т. РБ. Ліц. №1-01-668 ТМ і К да 25.06.2007. Т. у Вілейцы 42367, (8-029) 7769390.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

2-пакаёвую кватэру, дачу. Т. у Вілейцы 54527.

2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне 52/32/85. Т. (8-029) 6172213.

2-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 57544, (8-029) 7657544.

2-пакаёвую кватэру і гараж метал. Т. у Вілейцы 33170.

2-пакаёвую кватэру ў Маладзечне па вул. Маладзёжнай, 1 паверх, 48,3/28,2/7,1. Т. у Мінску (017) 2139277.

3-пакаёвую кватэру ў выдатным стане. Т. у Вілейцы 58951.

3-пакаёвую кватэру ў Валожыне, нядорага. Т. у Валожыне 54162, 56334.

3-пакаёвую кватэру ў Маладзечне, 74/45/11 6/9, з мэбляй. Т. (8-029) 6968059.

3-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 51412.

3-пакаёвую кватэру ў в. Краснае; м/а Пажо Баксёр, 1995 г.в., 8 месцаў. Т. у Маладзечне 96813, (8-029) 6374453.

4-пакаёвую кватэру ў Вілейцы па вул. Савецкай. Т. у Мінску (017) 2143891, (8-029) 5516940.

Дом у в. Рабунь, гаспабудовы, зямельны ўчастак, тэлефон, побач вадасховішча. Т. у Вілейцы 55401.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 32472.

Дом з выгодамі, сядзіба 23 соткі, побач вадасховішча, 5 км ад Вілейкі, у в. Крывое Сяло. Т. (8-029) 6265584.

Дом у в. Суднікі на знос. Т. у Маладзечне 54411.

Дом жылы ў в. Журыхі (Вілейскі р-н). Т. у Маладзечне 36518, 75923.

Дом, 2 км ад Вілейкі, ходзіць гарадскі аўтобус. Т. у Маладзечне 65716.

Дом драўляны ў Вілейцы. Т. (8-029) 5529534.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 53032.

Дом, 6 км ад Маладзечны. Т. у Маладзечне 79253.

Дом на хутары Чарскія Лукі (каля в. Гарадок). Звяртацца да Шатра Міхаіла Паўлавіча.

Катэдж недабудаваны, пр. Мясата, 500 м, ёсць жыллё. Т. у Маладзечне 79253.

Пакой у 2-пакаёвай кватэры, тэлефон, балкон, асабовы рахунак. Т. у Маладзечне 42643.

КУПЛЮ

2-, 3-пакаёвую кватэру ў п. Чысць. Т. у Маладзечне 99172, (8-029) 7739431.

Дом у Вілейцы. Т. у Вілейцы 57223, (8-029) 7756258.

МЯНЯЮ

1-пакаёвую кватэру ў цэнтры Маладзечны на 1-пакаёвую ў Вілейцы ці прадам і куплю ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 56059.

2-пакаёвую кватэру на дом. Т. у Маладзечне 69232 (пасля 18.00).

3-пакаёвую кватэру ў р-не "Зеніт" на 1-2-пакаёвую з даплатай. Т. у Вілейцы 57611.

4-пакаёвую кватэру на 1-пакаёвую, нядорага. Т. у Вілейцы 57367.

НАЙМУ

Маладая сям'я нойме 1- ці 2-пакаёвую кватэру з мэбляй на доўгі тэрмін, аплату гарантую. Т. (8-029) 7736337.

МАЛАДАЯ СЯМ'Я ТЭРМІНОВА НОЙМЕ 1-ПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ ў МАЛАДЗЕЧНЕ. Т. 68481.

Маладая сям'я нойме 1-2-пакаёвую кватэру. Т. у Маладзечне 67241.

ПАСЛУГІ

"МУЛЕН РУЖ". Пракат вясельнай і вясчэрняй моды. Вэлюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Т. у Маладзечне 43070, (8-029) 6339293.

Вясельны **ПРАКАТ ЗОІ ІВАНАУНЫ** прапануе вялікі выбар вясельных і вясчэрніх сукенак. Сукенка для маці нявесты і вясельныя аксесуары — бясплатна. Т. у Маладзечне 50825.

Вясельны салон "Каханая". Маладзечна, вул. Прытыцкага, 21 ("Парадак-кветка"). Запрашаем нявест з 12.00 да 20.00, у суботу і нядзелю з 10.00 да 15.00, выхадны — панядзелак. Т. 50825.

Вясельна-вясчэрні **САЛОН "МІЛЗДЗІ"**. Вялікі выбар убранняў і аксесуараў. Маладзечна, вул. Віленская, 12 (гатэль "Бярозка"); тэл. 77382, (8-029) 7729148.

САЛОН "РАКСАЛІНА". Убранні: шлюбныя, для выпускных дзячат і юнакаў. Сукенка для маці — бясплатна. Гасцініца "Маладзечна", 1 паверх. Працуем без выхадных. Т. (8-029) 6887233.

Адчыніўся новы салон "Нявеста" на міні-рынку "1000 дробязяў" (каля завода "Спадарожнік"). Т. у Маладзечне 35027 (пасля 20.00).

Салон "Кацярына" прапануе шлюбныя і вясчэрнія ўбранні. Маладзечна, вул. Дзяржынскага, 41; тэл. 54587, (8-029) 6307319.

Пракат прапануе **НОВУЮ КАЛЕКЦЫЮ** вясельных сукенак. Т. у Маладзечне 62714.

Вясельна-вясчэрні салон "Надзея". Вялікі выбар. Маладзечна, вул. Міру, д. 48, кв. 1. Т. 67877, (8-029) 7739308.

Салон "Наталі", шырокі выбар вясельных і вясчэрніх убранняў (памер 38-54). Міні-рынак на Цэнтральнай плошчы ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 30848, (8-029) 6830848.

Увага! Адчыніўся новы вясельны салон "Эліт". Прапануем новую калекцыю вясельных і вясчэрніх убораў са скардкам, аксесуары да іх і падарунак нявесты. Маладзечна, вул. Б.Хмяльніцкага, 22, тэл. 66855, (8-029) 6631092, (8-029) 6676448.

"АЛЕНА" — вясельны салон. ГЦ "Модуль", 3 паверх, пак. 313/6. Т. (8-029) 6897808.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

Абшыўка пластыкам, гіпскардонам, ламіраванне падлогі. Т. у Вілейцы 54236.

Агароджы, вароты, катлы і іншыя металавырабы. Т. (8-029) 7691397.

Агароджы каваныя, краты, камінныя прылады і інш. Ручная работа (Пасв. №0035970). Т. у Маладзечне 62506, (8-029) 7786527.

Валка і тралёўка лесу. Т. у Маладзечне 34582.

ВОКНЫ, ДЗВЕРЫ З ПВХ. ВЫРАБ, ДАСТАўКА, УСТАНОВКА. Т. (8-029) 7078237, (8-029) 7760390.

Пракат гульнявых прыставак "Sony PS", "Sega DC", пракат відэамагнітафона, электрадролі. Дастаўка. Т. у Маладзечне 43478.

Пракат гульнявых прыставак "SONY PS". Вялікі выбар дыскаў. Дастаўка. Т. у Маладзечне 65018, 66211.

РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАЎ. Выезд на дом. Гарантыя. (Пасв. №690259548 от 24.09.2003 г.) Т. у Вілейцы 51656, 54869.

РАМОНТ КАЛАДЗІЛЬНІКАЎ. Гарантыя 3 гады. Т. у Маладзечне 76721.

Рамонт швейных, скарняжных машын, аяроўкаў. Т. у Маладзечне 64737.

Фундамент, кладка, зруб, дах, адзелка. Т. у Маладзечне 34961, (8-029) 7681948.

Цырульня "Міраж". Шырокі спектр паслуг. Выпускнікам сідка 15%. Вядзецца папярэдні запіс па тэл.: (8-029) 6654719, (8-029) 7088914. Адрас: Маладзечна, вул. Ф.Скарыны, 17 (уваход у інтэрнат).

ЮВЕЛІРНАЯ МАЙСТЭРНЯ. Тэрміновы рамонт ювелірных вырабаў у прысутнасці заказчыка. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Тэл.: (01773) 37376, (8-029) 7661905.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

Блокі ФБС. Т. у Вілейцы 32254.

АРГАНІЗАЦЫЯ РЭАЛІЗУЕ ОПТАМ І ў РОЗНІЦУ: ЦЭМЕНТ М500Д, ШЫФЕР, ДВП, ДСП, СУХІЯ СУМЕСІ І ІНШ. БУДАЎНІЧЫЯ МАТЭРЫЯЛЫ (ЛІЦ. №384 ВІД. ВІЛЕЙСКИМ РВК 22.04.2004/2009 Г.). Т. у ВІЛЕЙЦЫ 55946, (8-029) 6657206.

Вокны і дзверы з ПВХ са сідкай да 20%. Мантаж. Т. (8-029) 5535253, (8-029) 5574775.

ШКЛОПАКЕТЫ НАМЕЦІЯ (ВОКНЫ ПВХ). Нядорага. Устаноўка. Жалюзі. Сайдынг ПВХ. Сценавыя панэлі ПВХ. Т. (8-029) 6850232, (8-029) 7030232.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

Бульбакалпалку КТН-2В. Т. у Вілейцы 51335.

ВОЗ ЖАЛЕЗНЫ. Т. у Маладзечне 60912.

Камбайн "Ніва" у добрым стане, ёсць запчасткі. Т. у Вілейцы 51391 (уважары), 49636.

Млын "Фермер", 220В, 250 кг/гадзіна. Т. (8-029) 7735770.

Мотаблок МТЗ-05. Т. у Маладзечне 39912.

Трактар МТЗ-80 УК, МТЗ-52, бульбакалпалку польскую. Т. (8-029) 6434876.

Т-25, запчасткі да яго і прычэп. Т. у Мядзеле 38433, у Вілейцы 59038.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

Аварыя, швейную машыну. Гарантыя. Дастаўка. Т. у Маладзечне 64737.

Відэакамеру вонкавага назірання (маленькая, дыстанцыйная). Т. (8-029) 7631347.

Відэамагнітафон "Grundic" (поўны), DVD-відэа, новыя. Т. (8-029) 6579855.

ГАЗАВУЮ ПЛІТУ "Брэст" (мадэль 1457), 4-канфорачную ў добрым стане, нядорага. Т. у Вілейцы 57040.

КТ "Philips", муз.цэнтр "Panasonic", пелка СВЧ; запчасткі а/м Форд. Т. (8-029) 7069842.

Газавую пліту, 4-канфорачную, брэсцкую. Т. у Маладзечне 51080.

МАРАЗІЛЬНІК-ЛАР, б/у, Германія, кальцо калодзежнае. Т.

